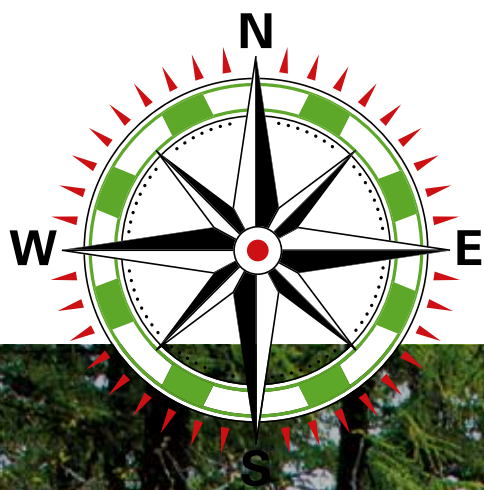

EXPEDITIE NORGERDUINEN

REISVERSLAG VAN EEN MEMORABELE EXPEDITIE

REISWIJZER

Reistips door deelgebieden
en thema's

VISIE PER DEELGEBIED

De visies per deelgebied binnen
de Norgerduinen

Visie & strategie voor de Norgerduinen

GEMEENTE

NOORDENVELD

INHOUD

1 INLEIDING	3
1.1 Voorwoord	5
1.2 Op expeditie door het bos <i>Een inleiding</i>	7
1.3 Reiswijzer <i>Deelgebieden en thema's</i>	8
2 EEN TIJDREIS DOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE NORGERDUINEN	9
Van heide en stuifzanden tot recreëren in de bossen	10
3 EEN VISIE OP DE NORGERDUINEN	13
3.1 Gidsprincipes	15
3.2 Norgerduinen, de stip aan de horizon	16
4 VISIE PER DEELGEBIED	21
4.1 Op pad in pleisterplaats Norg	22
4.2 Op veldtocht door het Norger esdorpenlandschap	24
4.3 Struinen in de Molenduinen	26
4.4 Op pad in de Langeloërdunnen	28
4.5 Een ontdekkingsreis door de Oosterduinen	30
5 EXPEDITIE NORGERDUINEN, DE STRATEGIE	33
5.1 Transformatieopgaven	35
5.2 Behoud en versterking bos, natuur en landschap	36
5.3 Norg, het toeristisch kloppend hart van de Kop van Drenthe	36
5.4 De Norgerduinen, fysiek en sociaal veilig	37
5.5 Fysieke en digitale infrastructuur	37
6 WAT GAAN WE MET ELKAAR DOEN TIJDENS ONZE REIS?	39
Projectenoverzicht Expeditie Norgerduinen	40
7 DE EXPEDITIE NORGERDUINEN IN HAAR CONTEXT	43
7.1 Op Expeditie, de afgelegde reis	44
7.2 Beleid en processen provincie Drenthe en gemeente Noordenveld	46
7.3 Gebiedskompas Norger esdorpenlandschap	49
7.4 Visie 'Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven'	50

COLOFON

BREDE WERKGROEP

Onze dank gaat uit naar alle betrokkenen, dank zij hen ligt er een Visie op de Norgerduinen.

Albert Broekman	Kim Pierik
Albert Koele	Kitty Prins
Andre van den Bos	Ko Klootwijk
Anna Grietje Harms	Lex Zwart
Anne van der Zijl	Lydie Kleine
Arjan Oosterhoff	Margreet van der Zee
Bob Hulshof	Marjolein Rooseboom
Brenda Vrieling	Martijn Bakker
Dik Aalders	Nicoline Tania
Don MacGillavry	Otto Groenewold
Eric Bergsma	Peter Staal
Femke Wolthuis	Radjani Edel
Frank Bijlefeld	Rikus Koopman
Frank Hart	Rob Brinkman
Gerard Meijering	Roelof Bijl
Hans van Leeuwen	Roelof Hoven
Harry van der Zee	Sjoerd Driest
Hatty Aardema	Tjakko Jansen
Ineke Schippers	Wendy Gelling
Jan Timmermans	Wilma Langerhuizen
Johan van de Garde	Wim de Bruijn
Joop Deuling	Wim Strijland

GEMEENTE NOORDENVELD

Chris Bijleveld	Maria Drenth
Christa Boersen	Mirjan Postma
Hinke Vonk	Roy Stavenga
Janine Hogeman	

REDACTIE

Jan Johan ten Have

BEELD

Reinoud Bekkema

Foto voorpagina: Johan van de Garde

VORMGEVING EN DRUK

Wm Veenstra, Groningen

In opdracht van de gemeente Noordenveld 2016- 2017.

Vastgesteld door het college van B&W op 19 december 2017.

Voor kennisgeving aangenomen door de Raad van de gemeente Noordenveld op 31 januari 2018.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Noordenveld.

A photograph of a forest landscape. In the background, a building with a red-tiled roof is partially visible through the trees. In the foreground, a staircase made of logs leads up a dirt path. The ground is covered with dry leaves and small plants. A green arrow points upwards from the bottom right corner.

1

VISIE & STRATEGIE VOOR DE NORGERDUINEN

VRIES

EELDE

NORG

Wij gingen met elkaar op groepsreis naar de Norgerduinen. Het gezelschap was zeer gemêleerd, maar we hadden met elkaar hetzelfde reisdoel. Dat maakte de reis heel bijzonder. Wij ontdekten er cultuurhistorische schatten, adembenemende landschappen en wonderschone natuur met als kloppend hart het inner bruisende Norg, een dorp waar altijd wat te doen is. Norg trekt mensen. Nieuwkomers worden er verrast door de pracht en de levendigheid. En wie het eenmaal kent, komt er graag terug. Het is een omgeving waar recreatie en toerisme, wonen & werken, natuur & landbouw, middenstand & horeca en cultuurhistorie allemaal hun plek verdienen. Wij gingen gezamenlijk op expeditie en kwamen daarbij tot de overtuiging dat wij er met elkaar voor willen zorgen dat Norg het centrum is van een uniek gebied waar al deze elementen op een natuurlijke manier bij elkaar komen. Het enthousiasme waarmee wij onze expeditie invulling gaven, krijgt vorm in dit stuk. Wij presenteren het u,

Met de hartelijke groeten uit de Norgerduinen!

Aan Allemaal

Dorp en duin 1

9330 EA

Norg en omstreken

VOORWOORD

VAN WETHOUDER HENK KOSTERS

WOW!

Voor u ligt de visie 'Expeditie Norgerduinen'. Een visie die eer doet aan mijn wens: een duurzame oplossing voor de Norgerduinen. En... het is een visie die draagvlak heeft in Norg en omgeving!

"Het is mijn wens om een duurzame oplossing te vinden voor het gebied en ik wil kijken naar een langere periode, langer dan de raadsperiode. We willen met rust en afstand naar het vraagstuk kijken omdat er vele belangen spelen. Er moet verder gekeken worden dan wel of niet permanent wonen. We zijn op zoek naar kansen om verschillende waarden, belangen en ontwikkelingen in het gebied met elkaar te verbinden om zo een plek te bieden aan de vele vormen van gebruik. Denk aan wonen, recreatie en ondernemen. Daarnaast zijn sociale en culturele activiteiten, de natuur en het landschap en de cultuurhistorische waarden in het gebied van belang. Dit alles gaat gepaard met gemeenschapskracht - ook een waarde - om de leefbaarheid in stand te houden."

Dit zei ik bij de start van de Expeditie Norgerduinen in oktober 2016. Nu, na ruim een jaar met elkaar op deze expeditie te zijn geweest, kan ik u zeggen dat ik trots ben op het resultaat. Dat iedereen met heel veel enthousiasme aan de slag ging, vind ik fantastisch! Dankzij de inzet van zeer vele betrokken inwoners, gebruikers, eigenaren en instanties heeft Expeditie Norgerduinen nu haar eerste doel bereikt.

De reis is nog niet ten einde. De expeditie gaat nu de volgende fase in. Het reisdoel is deze keer concreter: we gaan uitvoering geven aan de visie. Ook deze keer hoop ik dat u met ons mee gaat. De reis is namelijk alleen niet te doen. En om met de woorden van gedeputeerde Tjisse Stelpstra te spreken: 'Een expeditie waarvan nu nog niet duidelijk is waar het heen gaat. Maar waarbij het wel belangrijk is – zoals bij elke expeditie - om elkaar vast te houden. Als je elkaar niet vasthoudt, verdwaalt je en raak je elkaar kwijt.'

Ik wil eindigen met een reisquote van Paolo Coelho:

'Be brave. Take risks. Nothing can substitute experience.'

Deze visie kwam interactief en met veel enthousiasme tot stand. Bij het proces waren verschillende bewoners, verenigingen, belanghebbenden en organisaties betrokken. Met elkaar en met een 'open blik' gingen we op expeditie. We maakten een reis door Norg en de Norgerduinen. We bezochten er interessante plekken, spraken inspirerende mensen en zagen duurzame vergezichten en praktische oplossingen. Met deze visie in onze hand vertellen wij u waar we naar toe willen met de Norgerduinen en hoe we dat met elkaar willen bereiken. Dit reisverslag is niet het startpunt en niet het eindpunt. Het is wel een verslag van een ontdekkingsreis die ons leerde wat we met elkaar kunnen en willen bereiken. De Expeditie Norgerduinen is en blijft een proces dat we met z'n allen oppakken. We gaan verder met elkaar op reis om de doelen uit dit plan te bereiken. Wij vragen u weer met ons mee te gaan op deze unieke reis. En u krijgt van ons af en toe een ansichtkaart, waarmee wij u op de hoogte houden.

OP EXPEDITIE *door het bos*

EEN INLEIDING

AANLEIDING EN NOODZAAK

De discussie begon ooit met de vraag of je in een recreatiewoning nu wel of niet permanent mag wonen. Voor enkel dit vraagstuk bleek geen oplossing voorhanden. Diverse gesprekken en rapporten verder kwamen de gemeente Noordenveld en de Vereniging van Huiseigenaren (VvH) Oosterduinen met een initiatief, een voorstel voor een gerichte aanpak.

Deze aanpak verlegde de focus van de discussie: kijk niet meer naar zaken die ons verdelen, maar kijk juist naar zaken die ons verbinden. De VvH paste dit uitgangspunt eerst toe op haar eigen toekomstvisie 'Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven'. Hierin stond het voorstel om samen na te denken over de bestemming van het gebied. Deze bestemming werd een praktische visie. Met elkaar pakten we het op voor het grotere gebied de Norgerduinen.

In de Norgerduinen moet iedereen prettig kunnen (ver)blijven. Doel is het ontwikkelen van een duurzame oplossing die de waarde van de Norgerduinen voor iedereen vergroot. Verschillende mensen en partijen voelen zich betrokken bij Norg en de Norgerduinen. Er bestaat een grote gemeenschapskracht om de leefbaarheid in dit gebied in stand te houden. Vanuit die betrokkenheid gingen alle betrokkenen in, uit en rond de Norgerduinen aan de slag om een gedragen, gezamenlijke toekomstvisie op te stellen.

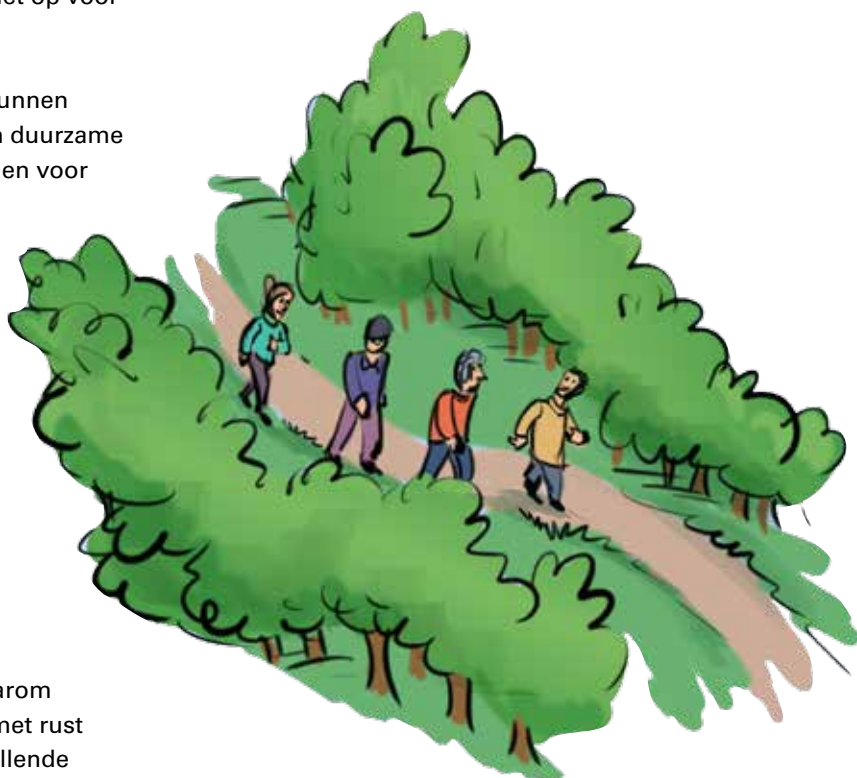
DUURZAME OPLOSSING

Bij alle betrokkenen leeft de wens om een duurzame oplossing te vinden voor de Norgerduinen. Er spelen vele belangen. Daarom kwam deze visie tot stand door met elkaar met rust en afstand te kijken naar kansen om verschillende waarden, belangen en ontwikkelingen in het gebied onderling te verbinden. Zo kan de Norgerduinen een

plek bieden aan de vele vormen van gebruik zoals wonen, recreëren en ondernemen in harmonie met de natuur, het landschap en de cultuurhistorische waarden.

BREDE WERKGROEP NORGERDUINEN

Het complete proces naar een duurzame visie op de Norgerduinen is opgepakt door een brede groep bewoners, betrokkenen en belanghebbenden. In het colofon vindt u een overzicht van deze groep enthousiaste, kritische en betrokken mensen. Zonder hen was de Expeditie nooit gelukt. Op de reis hebben we elkaars hand constant vastgehouden zonder afbreuk te doen aan de belangen die elk op zijn eigen reis heeft.

REIS*wijzer*

DEELGEBIEDEN EN THEMA'S

De Norgerduinen bestaan uit enkele deelgebieden, elk met hun eigen ontstaansgeschiedenis, karakter en identiteit. De deelgebieden zijn;

- De Molenduinen,
- De Langeloerduinen,
- De Oosterduinen,
- Pleisterplaats Norg en de
- Norger Velden.

Op basis van de kernkwaliteiten van de provincie Drenthe en de kernwaarden van de gemeente Noordenveld brengen we de deelgebieden in kaart. Langs elk deelgebied legden we de thema's ***natuur, cultuurhistorie, landschap, recreatie & vrijetijdseconomie, wonen, sociale veiligheid, fysieke veiligheid, digitale voorzieningen en fysieke infrastructuur***. Met de gidsprincipes in de hand bekeken we welke kwaliteiten we aan de verschillende gebieden kunnen toekennen:

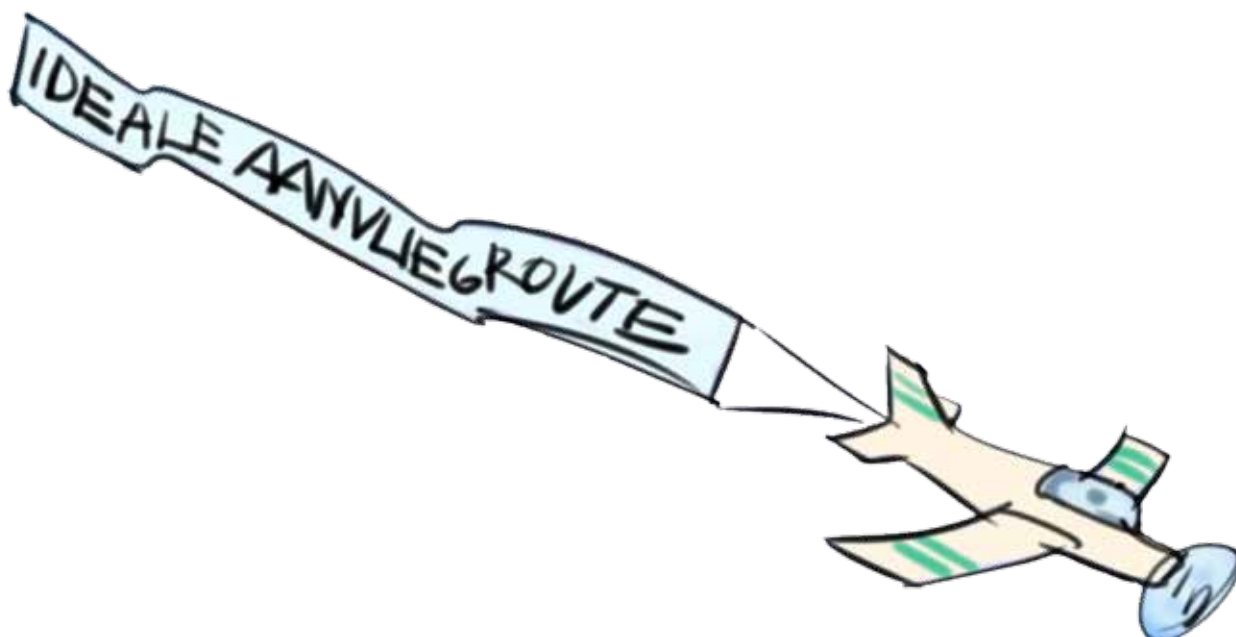
- Wat kenmerkt het gebied?
- Wat onderscheidt het van de andere gebieden rond Norg?
- Wat maakt het zo speciaal?
- Waar staat het gebied nu?
- Wat moet er veranderen
- Wat willen we juist behouden?
- Kortom: wat willen we met de gebieden?

In dit reisverslag nemen wij u mee op weg naar een stip aan de horizon die we met elkaar willen bereiken. En omdat de Norgerduinen zeker niet op een lonely planet liggen, geven we u hierbij graag wat reistips.

Door deze vragen te beantwoorden kwamen wij dichterbij het doel van onze ontdekkingsreis. De trip leverde ons de handvatten om onze ideeën en doelen voor de Norgerduinen vast te stellen.

“De geschiedenis is de bewaarster van de herinnering en de getuige van het verleden”

schreef de Spaanse schrijver Cervantes (1547–1616). Hij had deze woorden over de Norgerduinen kunnen schrijven. Want hier getuigen nog altijd vele sporen van de bijzondere ontstaansgeschiedenis. Hier is het verleden nog steeds van grote invloed op het heden. Daarom nemen we u eerst mee op een reis terug in de tijd.

2

EEN TIJDREIS DOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE NORGERDUINEN

Van heide en stuifzanden

TOT RECREËREN IN DE BOSSEN

Een geweldig uitzicht had je, als je op de Hooge Berg stond. Rondom heuvels, zandverstuivingen en heidevelden met hier en daar sompig veen. Alleen in het zuiden was een teken van menselijk leven. Daar lag een authentiek Drents dorpje met aangrenzende essen. Alle wegen in Noord-Drenthe leidden naar dit dorpje: Norg, spin in het web van historische wegen. Enkele tientallen boerderijen, huizen en de kerk lagen rondom ruime brinken die door zandwegen met omliggende dorpen en gehuchten verbonden waren.

Al in de middeleeuwen was Norg het centrale kerkdorp van de regio. Hier deden inwoners van omringende buurschappen hun inkopen op de markt, bij lokale ambachtslieden en neringdoenden. Hier huisde ook de schulte (politiecommissaris) en zegevierde het recht naar de normen van die tijd tijdens de 'goorspraken' die er regulier plaatsvonden. Ten zuiden van het dorp lag de zeer uitgestrekte Norger Esch, waarvan het oudste deel – tussen Norg en Norgerholt – nu waarschijnlijk al meer dan duizend jaar oud is. Op het moment van ruilverkaveling in de jaren zestig lagen hier meer dan zeshonderd kleine akkers.

GRAZENDE KUDDES

Middeleeuwse herders verzamelden de kuddes runderen en schapen op de brinken. Onder het uitbundige gezang van veldleeuweriken leidden zij hun dieren over een netwerk van veedriften naar de rijke bosweiden, groenlanden en heidegebieden ten noorden, oosten en westen van Norg om daar

te grazen. Twee grote houtwallen aan weerszijden van deze veedriften zorgden dat de kuddes niet de erven langs de weg of de es opliepen. Overblijfselen hiervan zijn tegenwoordig nog te zien langs enkele uitvalswegen van Norg. In de lente en herfst vonden er op de brinken jaarmarkten plaats, met name voor de handel in vee met omliggende streken.

HET ONTSTAAN VAN DE DUINEN

Na de Middeleeuwen gingen de boeren uit Norg steeds meer produceren voor de markt in de stad Groningen. Uitbreiding van productie bracht sterke vergroting van de schaapskuddes, toenemend plaggen van de heide en groeiend handelsverkeer met zich mee. In de negentiende eeuw verschenen aan weerszijden van het dorp twee molens. Dit alles was van grote invloed op het landschap. Het groene en afwisselende landschap van de woeste gronden en heidevelden werd aangetast, waardoor de onderliggende bodem ging verstuiven. Hierdoor ontstonden de stuifzandgebieden de Molenduinen, de Langeloërduinen en de Oosterduinen.

HET ONTSTAAN VAN HET DENNENBOS

De Norgerduinen werden kaal en zagen er verlaten uit. Om de stuifduinen in de Langeloërduinen werd in de 19e eeuw zelfs een wal gelegd om te voorkomen dat noordwesterwinden het zand richting het dorp Norg bliezen en het stuifzandgebied te ver zou uitbreiden. Deze desolate omstandigheden zouden duren tot het begin van de twintigste eeuw. Om de zandverstuiving verder tegen te gaan werden er rond Norg in de loop van die eeuw stukken dennenbos aangeplant. De dennen hadden het gewenste effect. Maar ondanks

Foto: Historische Vereniging Norg

de begroeiing met dit inmiddels volwassen uitheemse bos is aan het hobbelige reliëf nog altijd heel goed te zien dat dit vroeger een woestijn met talrijke zandduinen was.

VAN VERTIER EN VERMAAK...

Een van de modernste lagen in het landschap is die van toerisme en recreatie. Mensen begonnen in de 18e en 19e eeuw steeds meer vertier en vermaak te zoeken in cafés, op jaarmarkten, op veemarkten en op de kermis. Rond 1900 kwamen georganiseerd toerisme en recreatie op gang. Bleekneusjes uit de grote steden konden in herstellingsoorden en openluchtscholen aansterken.

... TOT RECREATIE EN TOERISME

Het ontginnen en afvlakken van zandgronden voor de landbouw stopten en de eerste hotels verschenen. Dagjesmensen ontdekten Norg. Waar eerder uitsluitend de bovenlaag van de bevolking verpoosde in statige buitenhuizen, ging nu ook de middenklasse er op de fiets op uit. Mensen kregen meer te besteden en meer vrije tijd. Ze gingen zich vermaken in zomerhuisjes. Vooral bij inwoners van de stad Groningen was Norg populair. De plaatselijke bevolking bouwde in de Norgerduinen zomerhuisjes voor de verhuur. Eerst alleen langs de grotere zandpaden, maar later ook dieper in het bos. Houten bouwpakketten maakten de droom van velen over een eigen huisje in het groen werkelijkheid.

EEN ECHTE VAKANTIEBESTEMMING

De horizon van de stedelijke bevolking verbreedde. Steeds meer Stadlers wisten Norg te vinden. Na de Tweede Wereldoorlog kwam het toerisme pas echt goed op gang. Zomerhuisjes werden recreatiewoningen, infrastructuur en openbaar vervoer werden verder uitgebreid en er kwamen campings, bungalowparken, restaurants, een zwembad en uitkijktoren Belvédère bij paviljoen De Norgerberg. Ook werden er evenementen op touw gezet, zoals de Rijwielvierdaagse en de motorcross in de Langeloërdunnen. Scholen uit de wijde omgeving wisten Norg te vinden voor schoolreisjes. Tot 2007 was pretpark De Vluchtheuvel een van de bekendste speeltuinen van Nederland. Zo werd Norg een echte

In opdracht van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten stelde het Kenniscentrum Landschap van de Rijksuniversiteit Groningen de Cultuurhistorische inventarisatie van het esdorpenlandschap rond Norg op. Deze werd gepresenteerd op 1 december 2016 en ook tijdens het symposium Expeditie Norgerduinen op 14 februari 2017. Met deze inventarisatie zijn de kwaliteiten van het landschap in kaart gebracht en de verhalen die daarbij horen verteld. In deze inventarisatie wordt ook specifiek ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van de Norgerduinen. Op deze pagina's vindt u een samenvatting van deze geschiedenis, toegespitst op de Norgerduinen. De gehele ontstaansgeschiedenis van het Norger esdorpenlandschap kunt u opvragen bij Natuurmonumenten of Staatsbosbeheer.

vakantiebestemming met de Langeloërdunnen, de Oosterduinen en de Molendunnen als recreatieoorden.

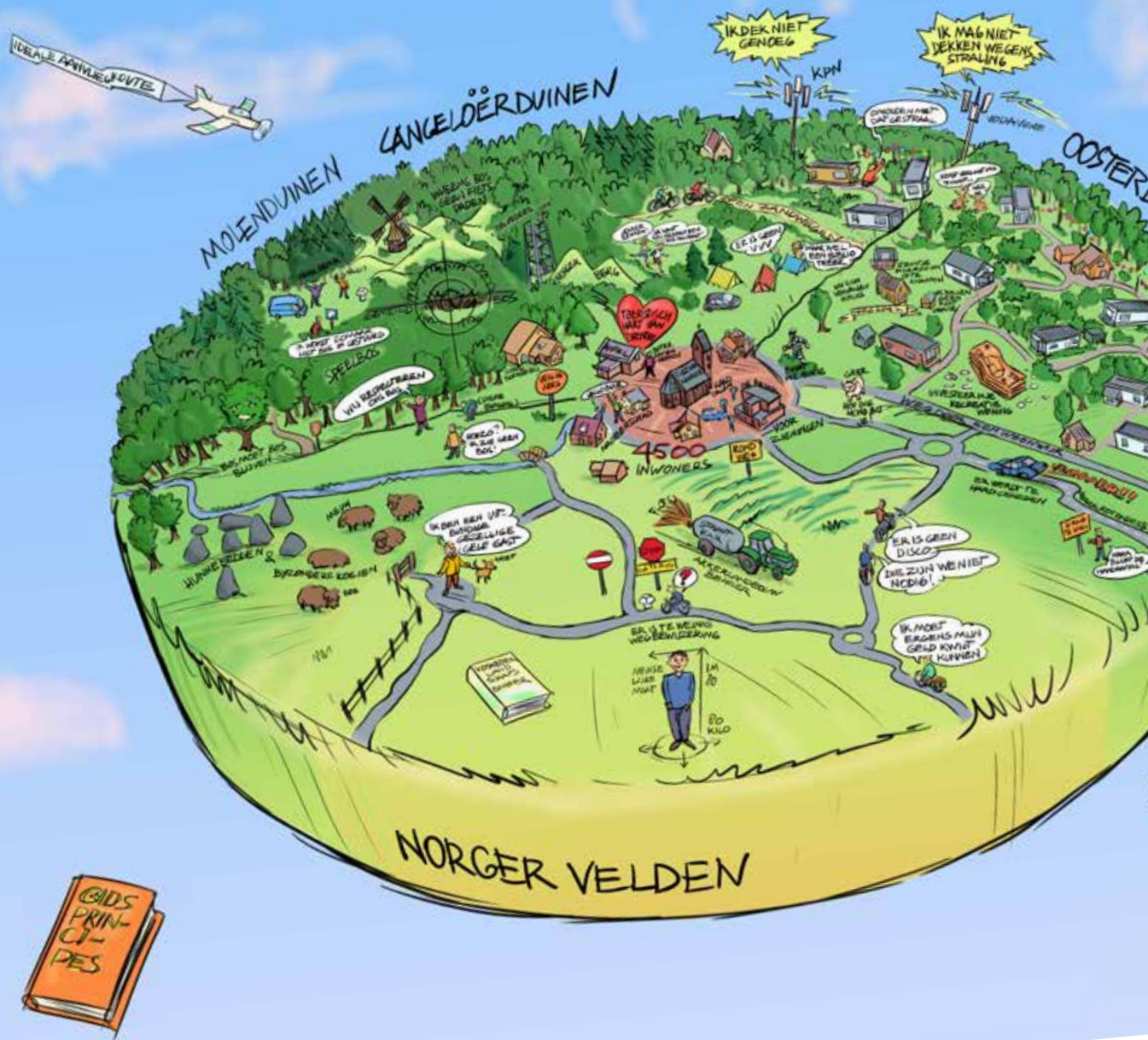
VERTIERZOEKERS WERDEN RUSTZOEKERS

De Belvédère stond er niet lang. De toren verdween in de jaren veertig op mysterieuze wijze. Wat bleef was het bos. Uitkijken over wat in de loop der tijd de Norgerduinen is gaan heten, lukt al lang niet meer zonder hulpmiddelen. Slechts enkele heideveldjes en zandverstuivingen herinneren nog aan hoe het ooit was. Tussen het groen van de Molendunnen, de Langeloërdunnen en de Oosterduinen liggen nog wel honderden recreatiewoningen maar anders bewoond. Groningers en Assenaren gaan niet meer en masse op vakantie naar Norg, de meesten vertrekken naar warmere oorden. Vertierzoekers maakten plaats voor rustzoekers en een groeiend aantal mensen combineert wonen en recreëren door permanent in een recreatiewoning te verblijven.

AUTHENTIEK DRENTSE LANDSCHAP

Norg en omgeving zijn nog altijd erg populair onder toeristen en recreanten die te paard, te voet, op de fiets of anderszins het landschap verkennen. En onderweg even pauzeren bij een van de vele etablissementen die het gebied rijk is. Zo wordt het esdorpenlandschap van Norg en omgeving nog altijd gewaardeerd als een van de best bewaarde authentiek Drentse landschappen.

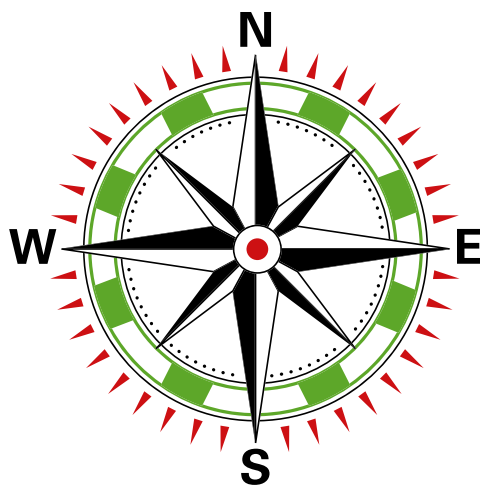
3

*Waar ligt toch
die prachtige
stip aan de
horizon?*

EEN VISIE OP
DE NORGERDUINEN

Ver voor ons ligt de plek waar we heen willen. Maar waar ligt toch die plek?

En hoe ziet die eruit? In dit hoofdstuk leest u waar we naar toe willen met de Norgerduinen en welke doelen we nastreven. Daarbij ligt de basis in een aantal gidsprincipes die we met elkaar hebben benoemd. Deze gidsprincipes helpen ons om de visie en haar doelen uit te voeren en aan de hand van de strategie tot uitvoering te brengen.

GIDS *principes*

(MODERN) NAOBERSCHAP

Modern naoberschap is een nieuw netwerk van mensen, gedeeltelijk gebaseerd op de kernwaarden van het authentieke naoberschap. Binnen dit netwerk zijn mensen bereid om elkaar te helpen om aangenaam te wonen, te werken en te leven. Nieuwe communicatiemiddelen ondersteunen de sociale verbindingen. Hierbij is een aantal ongeschreven regels van kracht: gedeelde verantwoordelijkheid, gelijkwaardigheid, wederzijds vertrouwen, talenteninzet en wederkerigheid.

MAATWERK

Gewenste ontwikkelingen en wensen kunnen in het ene gebied anders zijn dan in een ander gebied. Ze zijn afhankelijk van de kwaliteiten van een deelgebied, van de invalshoeken van thema's en van de belangen van betrokkenen. Daarom kiezen we voor maatwerk. Bij dit maatwerk is de bestaande situatie altijd uitgangspunt voor het gewenst gebruik. De invulling van eventuele nieuwe functies vergt flexibiliteit bij de huidige gebruikers, bij de mensen met plannen voor nieuw gebruik en bij degenen die de bestaande situatie willen behouden.

PROVINCIALE KERNKWALITEITEN

Provinciale kernkwaliteiten dragen bij aan de identiteit en aantrekkelijkheid van Drenthe:

- rust, ruimte, natuur en landschap
- oorspronkelijkheid (authenticiteit, Drents eigen)
- naoberschap
- menselijke maat
- veiligheid
- kleinschaligheid (Drentse schaal)

KERNWAARDEN OMGEVINGSVISIE NOORDENVELD 2030

De Kernwaarden Omgevingsvisie Noordenveld 2030 zijn de waarden die door de inwoners van Noordenveld zelf bovenaan zijn gezet als het gaat om wat zij belangrijk vinden. De gemeente Noordenveld is:

- transparant
- leefbaar
- groen
- ondernemend
- duurzaam

Foto: Femke Wolthuis

NORGER DUINEN *de* STIP

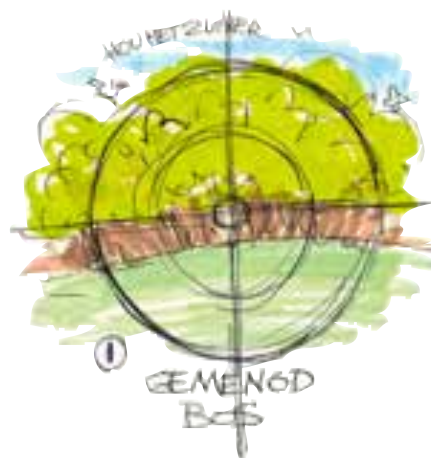
In de Norgerduinen streven we naar een cultuurhistorisch uniek en waardevol bosgebied. Het moet een gebied zijn waar mensen en inheemse flora en fauna zich thuis voelen. Vanuit de gidsprincipes en de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van bewoners, gebruikers en bevoegd gezag werken we er met elkaar aan een toekomstbestendige en evenwichtige verdeling van de landschaps- en natuurwaarden, geaccepteerde en gedragen vormen van wonen en verblijf en een hoogwaardig toeristisch-recreatief gebruik en aanbod. De huidige en nieuwe voorzieningen, de sociale en fysieke veiligheid en fysieke en digitale infrastructuur zijn afgestemd op kwaliteiten van de verschillende deelgebieden.

aan de horizon

BOS, NATUUR & LANDSCHAP

In de Norgerduinen is er samenhang in het landschap. De landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten bepalen het gebruik. De biodiversiteit van flora en fauna, kenmerkend voor de (oude) bossen, heideterreinen en zandvlaktes, is er toegenomen. Er is respect voor oude, waardevolle bomen en landschappelijke elementen en uitheemse beplanting is verbannen. Het is wenselijk om samen met alle terreineigenaren een bosmaatregelenplan (bospaspoort) te ontwikkelen.

In Norg en het omliggende esdorpenlandschap (de Norger Velden) is het historisch en landschappelijk karakter behouden. Het is versterkt vanuit de principes van modern naoberschap (zie Gebiedskompas, paragraaf 7.3). In een 'kookboek voor bos- en landschapsbeheer' staan de breed gedragen uitgangspunten voor onderhoud van de leefomgeving.

“Een goede zonering voor natuur, recreatie en wonen in de bosgebieden ten noorden van Norg (...) Hierbij geldt respect voor oude waardevolle bomen en landschappelijke elementen (...) Dit heeft het doel om in het totale bosgebied een betere samenhang te creëren.”

(uit: visiedocument 'Visie Bosgebied Norgerduinen ten noorden van Norg' van werkgroep Bos, Natuur & Landschap)

VRIJETIJDSECONOMIE & RECREATIE

Recreatie en de vrijetijdseconomie dragen bij aan de leefbaarheid in Norg en de Norgerduinen. Het recreatieve aanbod in de Norgerduinen is onmisbaar voor het economisch rendement van heel Norg. De Norgerduinen zijn beschikbaar voor hoogwaardige verblijfsrecreatie. In de Norgerduinen en omgeving zijn mooie, uitdagende routes voor verschillende gebruikersgroepen, zoals sporters, dagrecreanten en verblijfsrecreanten. Digitale ontsluiting van het toeristisch recreatief aanbod is belangrijk om Norg als toeristisch kloppend hart blijvend op de kaart te houden.

“Norg is het toeristisch hart van de Kop van Drenthe met een toekomstbestendig kwalitatief hoogwaardig aanbod passend bij de wensen van de gast en passend binnen de randvoorwaarden gesteld door het behoud van de natuurwaarden, cultuurhistorische waarden, economische rendement en de leefbaarheid van het dorp.”

(uit: deelvisie 'Visie werkgroep vrijetijdseconomie en recreatie')

“Wonen in het bos kan samengaan met toename van ecologische rijkdom van een gebied (...) Huiseigenaren hadden zich gezamenlijk gecommitteerd aan een visie op de Norgerduinen en waren daar dan ook op aan te spreken.”

(uit: deelvisie ‘Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven’ van werkgroep Wonen)

Foto: Hillian Strijland

“Er is in Norg een grote saamhorigheid die maakt dat er een stevig sociaal vangnet is. Ook wat betreft verkeersveiligheid en criminaliteit zijn er geen levensbedreigende situaties. Toch zijn er ook hier wel een paar knelpunten aan te wijzen, en met name wat betreft de situatie in de Norgerduinen.”

(uit: deelvisie ‘Ik voel mij veilig in de Norgerduinen’ van werkgroep Veiligheid)

Foto: Johan van de Garde

WONEN

Bij terreinen in de Norgerduinen waar een transformatieopgave voor de hand ligt, is voor iedereen - onder voorwaarden - de mogelijkheid aanwezig om er te wonen. Bij transformatie moet er een ruimtelijke, maatschappelijke en landschappelijke meerwaarde ontstaan voor de Norgerduinen. Waar wonen in het bos wordt toegestaan is de kwaliteit van de natuurwaarden van het bos en de landschappelijke waarden van de directe omgeving en de fysieke en sociale veiligheid toegenomen.

VEILIGHEID

Ieder die verblijft of recreëert in de Norgerduinen voelt zich veilig. Daarbij zetten de gebruikers, de beheerders en het bevoegd gezag van de Norgerduinen zich actief in om dit gevoel van veiligheid te bewerkstelligen en te behouden.

Iedereen in de Norgerduinen moet erop kunnen vertrouwen dat er hulp geboden kan worden als dat nodig is, binnen de wettelijke kaders. Hiervoor moet zowel de bereikbaarheid van hulpdiensten als de fysieke bereikbaarheid van het gebied voor hulpdiensten op peil zijn. Maar dit mag niet ten koste gaan van het natuurlijke, bosrijke karakter van de Norgerduinen. Goede zonering van gebruik en sociale cohesie in bewoonde deelgebieden helpen hierbij.

In Norg en omgeving voelt iedereen zich veilig op de openbare weg, ongeacht vervoermiddel of wijze van verplaatsing.

DIGITALE VOORZIENINGEN

Aansluiting op internet is steeds meer een primaire levensbehoefte. Voor gezondheid en voor sociale en fysieke veiligheid kunnen digitale voorzieningen van levensbelang zijn. Digitale verbindingen faciliteren bovendien recreatieve en sociale netwerken en modern naberschap. Ook voor onder meer bereikbaarheid en woongenot zijn digitale ontsluitingen van wezenlijk belang.

Een volledige dekking van mobiel netwerk op minimaal 4G en de aanleg van een glasvezelnetwerk zijn daarom gewenst. De Norg-app is een breed inzetbaar digitaal communicatiemiddel.

FYSIEKE INFRASTRUCTUUR

Goede fysieke, bovengrondse infrastructuur in de Norgerduinen versterkt toegankelijkheid, veiligheid en toeristisch-recreatief gebruik van het gebied. Elk deelgebied heeft een eigen karakter, daarom moet de infrastructuur in elk deelgebied anders zijn.

VOORZIENINGEN

Voor een dorp van de gegeven omvang zijn de voorzieningen in Norg behoorlijk op niveau. De ambitie is om het bestaande voorzieningenniveau op peil te houden voor zowel bewoners als voor toeristen en recreanten.

“Sommige voorzieningen zijn vooral belangrijk voor bewoners, andere meer voor toeristen die slechts tijdelijk hier zijn. Maar afgezien van de verblijfsaccommodatie is er geen fundamenteel verschil in het wensenpakket: ook bewoners maken gebruik van recreatieve voorzieningen en vice versa.”

(uit: deelvisie ‘Expeditie Norgerduinen, werkgroep Voorzieningen’)

“De ontsluiting van de verschillende recreatieve bosgebieden verbeteren door middel van het aanleggen van parkeermogelijkheden en betere bewegwijzering.”

(uit: deelvisie ‘Pleisterplaats Norg’ van werkgroep Infrastructuur)

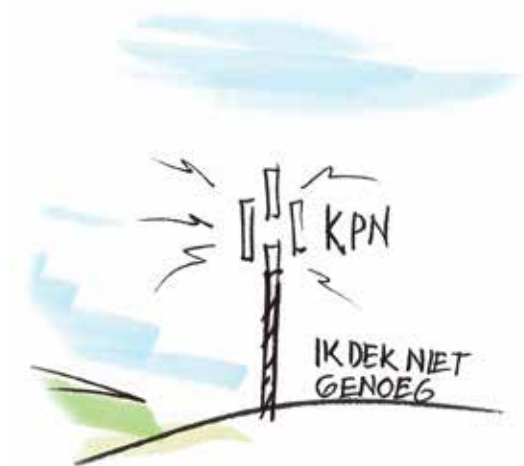

Foto: Femke Willems

In dit hoofdstuk leest u de visies per deelgebied binnen de Norgerduinen en voor Norg en de directe omgeving, voor zover direct van invloed op de ontwikkeling van de Norgerduinen. De visies per deelgebied zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op de deelvisies die zijn gemaakt door de werkgroepen Veiligheid; Bos, Natuur & Landschap; Infrastructuur; Wonen; Vrijtijdseconomie & Recreatie en Voorzieningen. De deelvisies vormen de basis van de te ontwikkelen strategie en projecten voor de Norgerduinen.

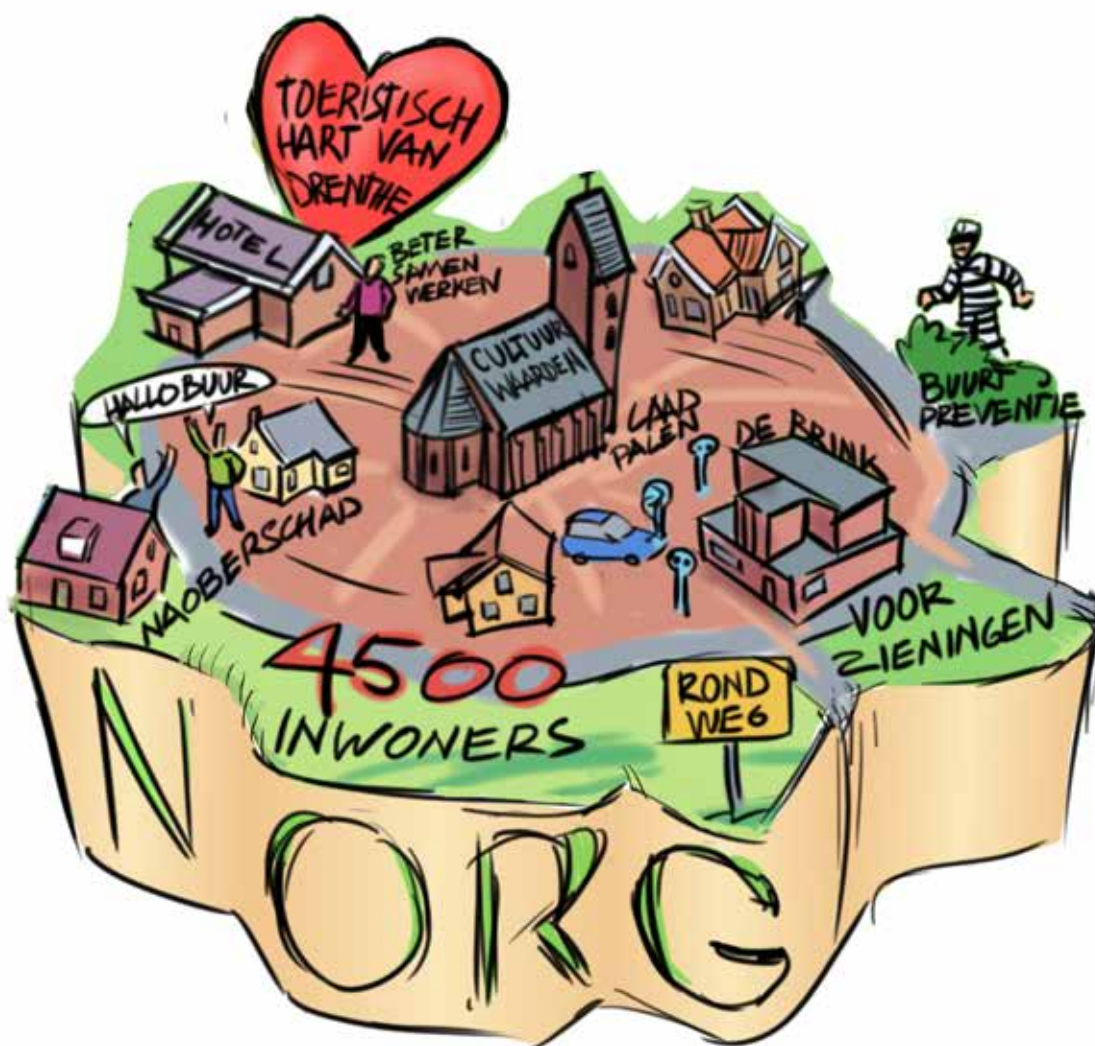
4

VISIE PER
DEELGEBIED

OP PAD IN *pleisterplaats Norg*

WAAR STAAT PLEISTERPLAATS NORG NU?

Pleisterplaats Norg is een authentiek Drents esdorp met karakteristieke boerderijen, molens en een kleinschalige structuur van brinken, essen, driften en laanstructuren. De Margaretakerk is een blikvanger. Het dorp telt maar liefst vijf brinken en evenzovele historische toegangswegen. Het knooppunt van deze vijf toegangswegen in het centrum van het dorp zorgt voor verkeersdruk, maar ook voor spontane confrontatie met het charmante dorpscentrum met aantrekkelijke winkels en horeca.

Dit alles maakt Norg tot een herkenbare spin in het web van het historische esdorpenlandschap, een pleisterplaats voor bewoners en bezoekers.

Binnen Norg staat modern naoberschap hoog in het vaandel. Van oudsher zien de bewoners naar elkaar om in een klein plattelandsdorp. Zij zijn betrokken bij hun leefomgeving.

WAAR WILLEN WE HEEN MET PLEISTERPLAATS NORG?

Bos, natuur en landschap

De unieke cultuurhistorische waarden van Norg, zoals de laanstructuren, authentieke brinken en cultuurhistorische gebouwen, moeten worden behouden en hersteld.

Sociale & fysieke veiligheid

Behoud en versterking van modern naberschap versterken de sociale cohesie en de veiligheid van mensen die in Norg wonen en verblijven.

Recreatie en vrijetijdseconomie

Als pleisterplaats biedt Norg bewoners en gebruikers van Norgerduinen voorzieningen en bedrijven op het gebied van sport, natuur, cultuur, recreatie, evenementen en winkels, ook voor toeristische verhuur.

Digitale voorzieningen

Volledige digitale ontsluiting is onmisbaar voor een ieder die in Norg woont, werkt, onderneemt en recreëert. Daarom is volledige digitale ontsluiting via zowel mobiel als vast netwerk van cruciaal belang voor de lokale leefbaarheid en economische ontwikkeling.

Wonen

Norg heeft een evenwichtig woningaanbod, zowel top- en middensegment als sociale huisvesting. Het Oosterveld is van belang voor toekomstige woningbouw. De voorzieningen zijn op peil. Dit verhoogt het leefgenot.

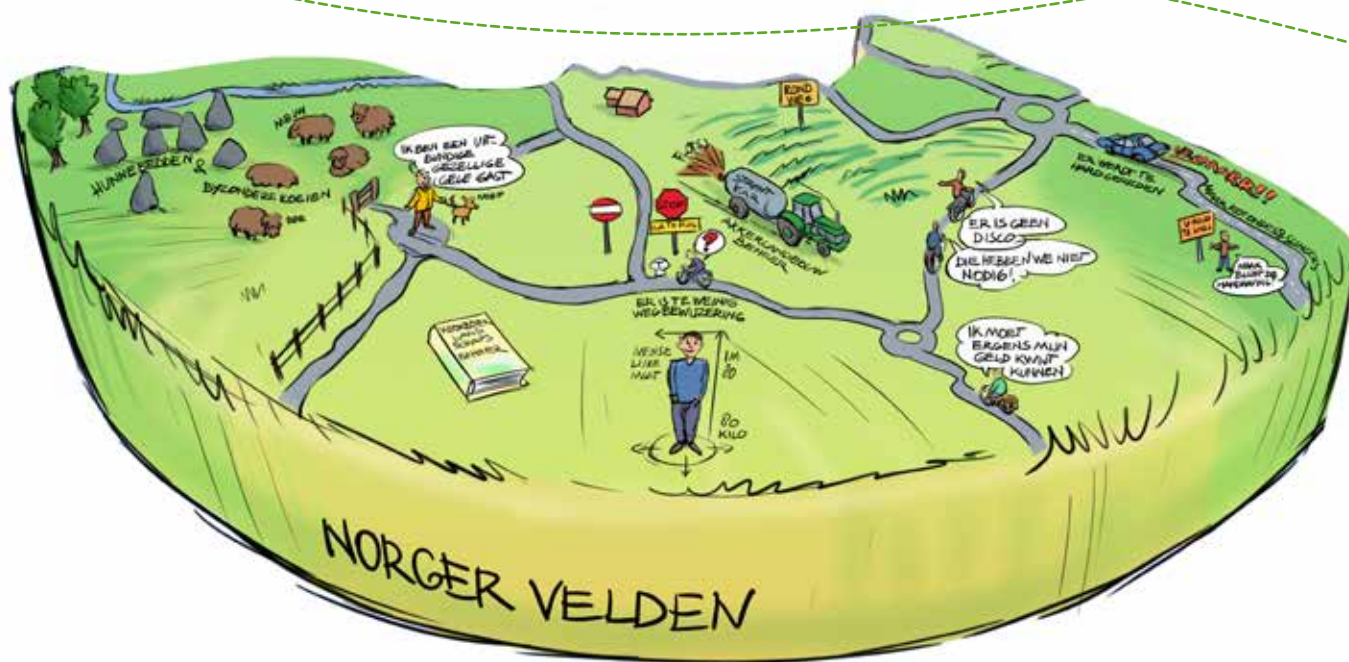
Fysieke infrastructuur

De ambitie is om bereikbaarheid, veiligheid en begaanbaarheid van de fysieke infrastructuur in pleisterplaats Norg te behouden en waar nodig te versterken. Het centrum moet levendig en goed bereikbaar zijn. Daarvoor is onder meer behoud van openbaar vervoer essentieel. Pleisterplaats Norg is startpunt van veel recreatieve routes voor diverse gebruikers.

Pleisterplaats Norg is startpunt van recreatieve routes voor diverse gebruikers.

OP VELDTOCHT DOOR *het Norger esdorpenlandschap*

WAAR STAAN DE NORGER VELDEN NU?

De Norger Velden of het Norger esdorpenlandschap is het beekdal- en coulisselandschap met vloeiende overgangen tussen historische essen, bossen, beekdalen en zandwegen. Het is ingebed tussen de beken de Slokkert en het Oostervoortsediep.

Het is een zeer aantrekkelijk gebied voor natuurliefhebbers. Zo is het unieke, prachtige Norgerholt het oudste bos van Nederland.

De Norger Velden is een kleinschalig weide- en akkerbouwgebied, uniek in soort en diversiteit. Ook de bewoning is van oudsher vooral agrarisch. De Norger Velden zijn bereikbaar via paden, zandwegen en verharde wegen. Het deelgebied biedt volop mogelijkheden voor fietsen en wandelen.

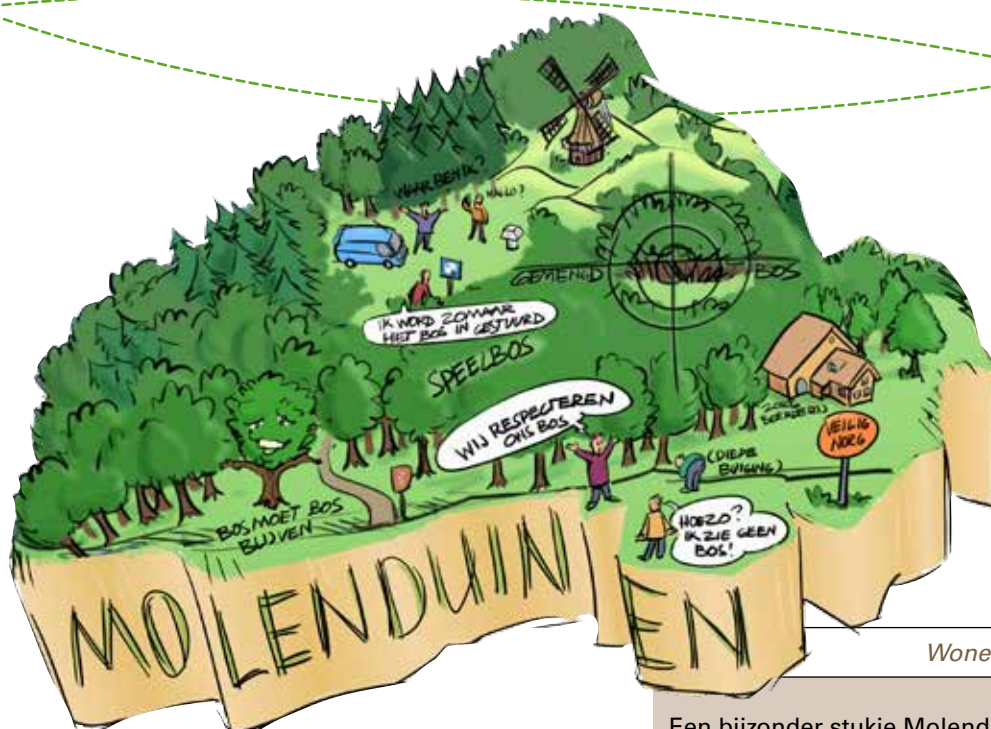
De Norger Velden moeten een gebied zijn, blijven en worden waar alle ingrediënten van het Drentse landschap samenkomen.

→ UITGANGSPUNT IS BEHOUD, ONDERHOUD, ONTSLUITING, BELEVING
EN VERSTERKING VAN DE CULTUURHISTORISCHE, NATUURLIJKE,
LANDSCHAPPELIJKE EN AGRARISCHE WAARDEN. ←

In samenhang met alle partijen is het Gebieds-kompas (zie paragraaf 7.3) de gewenste manier om samen te werken aan de uitvoering van deze visie.

STRUINEN IN DE *Molenduinen*

Wonen

Een bijzonder stukje Molenduinen is de strook aan beide zijden van de Langeloërweg. Hier ligt De Tip, een gebied met reguliere woningen en recreatiewoningen door elkaar. De Tip grenst direct aan Norg en wordt aan de noordzijde begrensd door viersterren camping- en bungalowpark De Norgerberg.

WAAR STAAT DE MOLENDUINEN NU?

Natuur, cultuurhistorie en landschap

De Molenduinen toont Drenthe op zijn mooist. Prachtige, ongerepte, authentieke Drentse natuur met een variatie aan bos, heide en weide. Inheems bos met dennen wordt afgewisseld met hoge, droge gronden van voedselarm stuifzand, waardevol duingebied en heidevelden met bijbehorend dierenleven, een steeds zeldzamer natuurtype in de regio. De Molenduinen vormen een overgangsgebied naar loofbos.

Fysieke infrastructuur

De infrastructuur bestaat aan de randen uit verharde wegen en in de bossen uit zandwegen. Er is weinig parkeermogelijkheid en de aanduidingen in het gebied zijn onvoldoende herkenbaar voor de toerist.

Recreatie en vrijetijdseconomie

Binnen de natuur is er ruimte voor diverse sportieve activiteiten zoals wandelen, fietsen en schaatsen op de natuurijsbaan. Zwemmen kan in het Molenduinbad Norg, in 2017 verkozen tot nationaal Zwembad van het Jaar.

Aan de rand van de Molenduinen ligt viersterren camping- en bungalowpark De Norgerberg, een luxe en gezellige familiecamping met uitstekende voorzieningen en volop activiteiten. Onder het motto 'gemoedelijk gastvrij genieten' mag De Norgerberg zich scharen bij de nationale top van campings en recreatieparken.

De Molenduinen is aantrekkelijk voor de dagrecreant maar worden vooral bezocht door bewoners van Norg en bezoekers van de Norgerberg.

→ WAAR WILLEN WE HEEN MET DE MOLENDUINEN?

Natuur, cultuurhistorie en landschap

De natuur komt op één in de Molenduinen. Het natuurlijke, inheemse en diverse bos blijft in stand, mede omdat het gebied onderdeel is van Natuurnetwerk Nederland¹. Daarbij horen ook in de toekomst een grote variatie in soorten loofbomen en een functie als natuurlijke rustplaats voor dieren.

Ook is het bos gastheer voor de mens, die verantwoordelijkheid moet dragen in de vorm van zorgplicht voor het bos. Daarom is beheer van dit bos gericht op behoud van natuurwaarden. Aanpak van versnipperd eigendom bevordert effectief bosbeheer. Onderlinge verbinding en vergroting van relicten zoals de heide-terreintjes, versterken de diversiteit in flora en fauna en maken die robuuster. Overlast door geluid, licht en vervuilde lucht wordt actief tegengegaan. De cultuurhistorische landschapselementen en de aanwezige historische sporen in de Molenduinen worden beschermd.

Fysieke infrastructuur

Een goed ingerichte parkeerplek als startpunt voor recreatieve routes, is wenselijk. Deze kan aansluiten op het parkeerterrein van Molenduinbad Norg. Op de juiste locatie draagt het bij aan een goede zonering van gebruik van het bosgebied. Meer toegankelijke informatie voor bewoners en bezoekers versterkt het educatieve karakter. Openbare verlichting en verharding van de zandpaden in het bos is onwenselijk.

Wonen

Binnen de Molenduinen is er geen ruimte voor wonen. Uitzondering hierop vormt de zone De Tip, waar een transformatieopgave voor de hand ligt. In dit gebied is, onder voorwaarden, de mogelijkheid aanwezig om er te wonen.

Recreatie en vrijetijdseconomie

De recreatieve voorzieningen zijn toegespitst op educatie en beleving van de bijzondere natuur. Om de natuur te beschermen is verdere ontwikkeling en uitbreiding van dagrecreatie alleen toegestaan als het aantal paden niet verder toeneemt. De natuur is leidend, met handhaving op het verkeerd gebruik en verdere ontwikkeling van het gewenste bosbeeld. Een duidelijke route-padenstructuur met zonering voor diverse recreatieve gebruikers is wenselijk.

Camping en recreatiepark De Norgerberg is binnen de Molenduinen het recreatief kloppend hart. Dit park krijgt ruimte om te excelleren, door product- en conceptontwikkeling, innovatie en herontwikkeling te stimuleren binnen de bestaande mogelijkheden en wetgeving.

1) Natuurnetwerk Nederland (NNN) is sinds 2013 de naam van de ecologische hoofdstructuur van Nederland: een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Het vormt een belangrijk onderdeel van het natuurbeleid.

OP PAD IN DE *Langeloërduinen*

Recreatie en vrijtijdseconomie

De Langeloërduinen is bereikbaar voor actieve recreatie waarbij de natuur leidend is. Op zondag is het hier vaak een drukte van belang. Hier is onder meer Natuurvrienden Norg te vinden, van oorsprong een kampeervereniging van liefhebbers van groen. Natuurvrienden Norg is te vinden in een bos waar flora en fauna de boventoon voeren, waar mensen 's ochtends wakker worden van fluitende vogels en zonnestralen door het bladerdak.

Boscamping Langeloërduinen is een van de mooiste boscampings van Drenthe. Een rustige plek voor iedereen die graag kampeert in alle vrijheid, zonder laantjes en vaste plaatsen. Hier heerst het echte kampeergevoel van vrijheid en natuurbeleving.

WAAR STAAT DE LANGELOËRDUINEN NU?

Bos, natuur en landschap

De Langeloërduinen is een gebied met gemengd inheems en uitheems bos en duinen. Het is een oneffen gebied met open zandvlakten, zandverstuivingen en zandwegen. Het gebied valt, evenals de Molenduinen en de Oosterduinen, onder het Natuurnetwerk Nederland.

Fysieke & digitale infrastructuur

De Langeloërduinen wordt begrensd door de doorgaande weg N373 en het zandpad Roeghoornweg. Binnen het gebied bevinden zich - naast de toegangspaden naar Natuurvrienden Norg en boscamping Langeloërduinen - rustige, kleine bospaden en beleefspaden. Punten van zorg zijn de verkeersveiligheid op de doorgaande wegen en ontoereikende parkeervoorzieningen. Het mobiele netwerk is hier uitgesproken slecht, het vertoont vele witte vlekken.

WAAR WILLEN WE HEEN MET DE LANGELOËRDUINEN?

Bos, natuur en landschap

In de Langeloërduinen ligt de nadruk op behoud en herstel van het natuurlijke karakter van het bos en van de oude, cultuurhistorische sporen. Het open zandgebied is kenmerkend voor de Langeloërduinen en blijft behouden.

Recreatie en vrijetijdseconomie

In de Langeloërduinen is er ruimte voor de aanwezige verblijfsrecreatie om te excelleren en te innoveren. Verdere ontwikkeling en uitbreiding van dagrecreatie is mogelijk zonder toename van het aantal paden. Hierbij is de natuur leidend, met handhaving en verdere ontwikkeling van het bosbeeld. Een duidelijke structuur van routepad en met zones voor diverse recreatieve gebruikers is wenselijk.

Wonen

In de Langeloërduinen wordt permanente bewoning van recreatiewoningen niet toegestaan. Uitzondering vormen de woningen die onder het gebied De Tip vallen. Hier geldt een transformatieopgave (zie deelgebied de Molenduinen).

Fysieke veiligheid & infrastructuur

Verplaatsing en uitbreiding van parkeervoorzieningen, aanvullende snelheidsbeperkende maatregelen en verbetering van vindbaarheid kunnen de verkeersveiligheid verhogen. Ook in de Langeloërduinen moet de bereikbaarheid verbeteren voor hulpdiensten. Openbare verlichting en verharding van zandpaden in het bos is onwenselijk. Dat zou ten koste gaan van de natuur.

Digitale voorzieningen

Zowel vanwege veiligheid als vanwege de toeristisch-recreatieve behoefte is volledige dekking van het mobiele netwerk wenselijk.

Foto: Hillian Strijland

EEN ONTDEKKINGSREIS DOOR *de Oosterduinen*

Waar staat de Oosterduinen nu?

BOS, NATUUR EN LANDSCHAP

De Oosterduinen is een woonbos met een mix van inheemse en uitheemse begroeiing. Dit deelgebied is eigendom van veel verschillende eigenaren die er een of meer percelen bezitten. Ondanks behoorlijk wat bebouwing leeft er ook wild. Dit deelgebied valt onder het Natuurnetwerk Nederland.

RECREATIE EN VRIJETIJDSECONOMIE

De Oosterduinen is sinds de jaren vijftig in trek als recreatiegebied, oorspronkelijk vooral bij inwoners van de stad Groningen. Ongeveer tien procent van de recreatiewoningen wordt nu aangeboden voor verblijfsrecreatie. De toeristische bezienswaardigheden en voorzieningen in de nabijheid zijn goed.

WONEN

Er staan in de Oosterduinen ruim vierhonderd recreatiewoningen die grotendeels permanent worden bewoond, deels recreatief worden gebruikt door de eigenaren en deels recreatief door huurders. De staat van onderhoud en de kwaliteit van erven en erfafscheidingen variëren van zeer slecht tot zeer goed.

De Verenging van Huiseigenaren (VvH) Oosterduinen behartigt belangen van haar leden en is gesprekspartner van organisaties en overheden die invloed hebben op het bos. De VvH ontwikkelde de toekomstvisie 'Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven.' Deze visie redeneert vanuit vijf idealen (zie paragraaf 7.4). Deze idealen zijn ook in deze visie op Norgerduinen verwerkt.

Foto: Femke Wolthuis

SOCIALE EN FYSIEKE VEILIGHEID

De sociale veiligheid in de Oosterduinen laat te wensen over. Door leegstand en in zekere mate ook verpaupering ontstaat er een gevoel van onveiligheid. Dit werkt mogelijk meer criminele activiteiten in de hand. In de Oosterduinen worden recreatiewoningen tijdelijk verhuurd aan mensen met sociaal-maatschappelijke problematiek. Niet iedereen voelt sociale cohesie of modern naoberschap.

Ook de fysieke veiligheid in de Oosterduinen is onvoldoende. De inrichting en infrastructuur zijn in diverse delen van de Oosterduinen ondoorzichtig. Wegnamen, huisnummers en ingangen van erven zijn in sommige gevallen onduidelijk. Hulpdiensten kunnen vele huizen niet bereiken binnen de wettelijk vereiste twintig minuten. Sommige toegangspaden naar de woningen zijn smaller dan de minimaal vereiste 3,5 meter en hulpdiensten hebben last van obstakels zoals wegversperringen, overhangende bomen en struiken en van onvoldoende ruime bochten.

DIGITALE INFRASTRUCTUUR

Mobiele verbindingen zijn ronduit slecht, wat onder meer de bereikbaarheid van hulpdiensten in de weg staat.

FYSIEKE INFRASTRUCTUUR

Bewoners en bezoekers ervaren de in- en uitritten van en naar het woonbos als gevaarlijk. Snelheidsbeperkende maatregelen op de doorgaande wegen hebben in onvoldoende mate het beoogde effect. Ook de zichtbaarheid van de toeritten zijn onvoldoende. De onverharde en halfverharde wegen verkeren in matige tot slechte staat. Er is sprake van achterstallig onderhoud. Het onderhoud leidt tot hoge kosten voor de private en particuliere eigenaren. Daardoor stellen veel eigenaren onderhoud uit. Ook de vindbaarheid van wegen en woningen in het woonbos laat veel te wensen over.

→ *Waar willen we heen met de Oosterduinen?*

Foto: Femke Wolhuis

BOS, NATUUR EN LANDSCHAP

Wie in de Oosterduinen verblijft – langdurig of kortstondig – is te gast in het bos. Iedereen moet hier op een prettige en veilige manier kunnen verblijven zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van het bos, de flora en fauna. Elke aanwezige draagt hiervoor eigen verantwoordelijkheid. De erven van de recreatiewoningen horen bij het bos. Natuurherstel en –onderhoud zijn essentieel voor de ruimtelijke en natuurlijke waarden van deze omgeving. Hier hoort geen uitheemse beplanting. Het bos bepaalt het beeld en laat een goede balans zien tussen oude bomen, jonge bomen en struiken. De wens bestaat om de bestaande zandvlaktes open te houden.

RECREATIE EN VRIJETIJDSECONOMIE

Beleving van de boswaarden vormt de bindende factor in verblijfsrecreatie. Het aanbod van recreatiewoningen in de Oosterduinen draagt bij aan het economisch rendement van heel Norg.

WONEN

De Oosterduinen is een woon- en verblijfsbos. Voor de Oosterduinen ligt een transformatieopgave voor de hand. In dit gebied is, onder voorwaarden, de mogelijkheid aanwezig om er te wonen. De visie van de VvH Oosterduinen is de basis voor deze transformatieopgave. Deze visie stelt als voorwaarde dat het om een verblijf in het bos gaat. Betrokkenen zijn bereid om zich te verenigen rond de kernwaarden en zo met elkaar verantwoordelijkheid te dragen voor de leefbaarheid van het gebied.

SOCIALE VEILIGHEID

Structurele aanwezigheid van mensen in de Oosterduinen kan de sociale veiligheid een impuls geven. Modern naoberschap bestaat niet zonder intensieve samenwerking, bijvoorbeeld bij bewegwijzering, plannen maken en de uitvoering ervan. Partijen die wonen, werken en ondernemen in de omgeving zetten zich actief en proactief in voor een sociaal veilige omgeving, zowel in preventief als repressief opzicht. Verbindende activiteiten creëren sociale samenhang tussen bewoners en gebruikers met uiteenlopende sociale achtergronden.

FYSIEKE VEILIGHEID

In de eerste plaats moeten bereikbaarheid en vindbaarheid van woningen verbeteren voor bewoners, bezoekers en vooral de hulpdiensten. Ook brandveiligheid van de woningen en terreinen van de Oosterduinen is van groot belang. Actieve handhaving op het gebied van verkeersveiligheid en afval verbetert de fysieke veiligheid en het veiligheidsgevoel.

DIGITALE VOORZIENINGEN

Voor recreëren, wonen en werken in de Oosterduinen is het belangrijk dat iedereen digitaal bereikbaar is. Zowel vanwege veiligheid als vanuit de toeristisch-recreatieve behoefte is volledige dekking van het mobiele netwerk wenselijk.

FYSIEKE INFRASTRUCTUUR

Openbare verlichting en verharding van de zandpaden in het bos is onwenselijk. Wel moeten de zandpaden goed worden onderhouden. De entrees moeten kwalitatief hoogwaardig zijn en de kruisingen met doorgaande wegen moeten veilig zijn. Op de Donderseweg bijvoorbeeld is snelheidsbeperking gewenst. Voor bevordering van de vindbaarheid lijkt herinrichting van het woonbos met unieke aanduiding van wegen en huisnummers de beste aanpak.

5

EXPEDITIE NORGERDUINEN, DE STRATEGIE

Wat onze reisdoelen zijn, hebben we in de voorgaande hoofdstukken vastgesteld. De volgende vraag is: welke route nemen we om daar te komen? Waar gaan we langs en wat komen we onderweg tegen? Reizen is een avontuur, je weet nooit wat je allemaal tegenkomt op je pad. Prachtige vergezichten, pittoreske plekjes om te onthouden, maar mogelijk ook her en der wat hobbels, pech onderweg of wegomleggingen. Dat maakt reizen spannend. De strategie is uw navigatiesysteem, uw routekaart.

Van visie naar strategie, van strategie naar projecten
Met andere woorden: in de voorgaande hoofdstukken formuleerden wij onze visie voor de Norgerduinen. De gidsprincipes bieden hierbij houvast als randvoorwaarden. Handvatten zijn de omschreven doelen die we nastreven voor bos natuur & landschap, recreatie & vrijetijdseconomie, wonen, voorzieningen, veiligheid en digitale en fysieke infrastructuur, zowel voor het totale gebied als voor de deelgebieden. Dit hoofdstuk gaat over de strategie, de uitvoering van de visie. Deze strategie leidt ons naar de volgende stap: de invulling van concrete projecten in het kader van Expeditie Norgerduinen.

TRANSFORMATIE *opgaven*

Binnen Expeditie Norgerduinen spelen twee transformatieopgaven: De Tip en de Oosterduinen. Voor de Oosterduinen ligt er de visie 'Oosterduinen, hier wil ik (ver)blijven' (zie paragraaf 7.4), opgesteld door de VvH Oosterduinen. Deze visie is onderdeel van de opgave voor de Oosterduinen. De strategie bij de transformatieopgaven is gericht op het creëren van meerwaarde, zowel voor het betreffende deelgebied als voor de totale Norgerduinen. Deze meerwaarde kan zowel publiek & maatschappelijk zijn als landschappelijk & natuurlijk.

UITVOERINGSPLAN

De eerste stap in de strategie is het opstellen van een uitvoeringsplan. Hierin staan de uit te voeren ruimtelijke, landschappelijke, infrastructurele en sociale maatregelen. Dit uitvoeringsplan is nadrukkelijk onderdeel van het transformatieproces. Het is bindend en wordt ondertekend door alle partijen die dit plan samen opstellen: de betreffende VvH, betrokken organisaties en belanghebbenden.

BEELDKWALITEITSPLAN

Onderdeel van dit uitvoeringsplan is een beeldkwaliteitsplan. Deze vormt de basis voor dit beeldkwaliteitsplan. Dit plan biedt een overzicht van de gewenste kwaliteiten, gerangschikt per thema. Onderdeel van dit beeldkwaliteitsplan is bijvoorbeeld een handleiding voor bos- en landschapsbeheer of 'bospaspoort'. Eigenaren van woningen vinden hierin voorbeelden van gewenst perceelbeheer. Andere onderdelen van dit beeldkwaliteitsplan zijn de kwaliteits- en veiligheidseisen waaraan woningen en recreatiewoningen (binnen de transformatieopgave) moeten voldoen en gewenste natuurkwaliteiten voor vrijkomende bospercelen (vanuit het Natuurnetwerk Nederland).

RANDVOORWAARDEN VOOR BEWONING EN RECREATIE

In het uitvoeringsplan stellen de betrokken partijen per deelgebied de randvoorwaarden en spelregels vast voor permanente bewoning of recreatieve bestemming. Hierbij dienen zij rekening te houden met:

- de ladder van duurzame verstedelijking
- juridische aspecten van het wijzigen van bestemmingen
- financiële spelregels
- sociaal-maatschappelijke problematiek

Het uitvoeringsplan benoemt de benodigde maatregelen voor uitvoering van de transformatieopgave. Ook brengt dit plan de planning in beeld en biedt het overzicht in de hiervoor beschikbare en benodigde financiële middelen. Verschillende (kleinere) projecten kunnen bijdragen aan een geslaagde transformatie.

Foto: Femke Wolthuis

BEHOUD EN VERSTERKING

bos, natuur en landschap

Behoud en versterking van bos, natuur en landschap is van groot belang voor de toekomst van de Norgerduinen. Strategisch gezien is het zaak om duidelijke zones aan te brengen voor natuur, recreatieve voorzieningen en infrastructuur en verblijf. Hierbij werken met name de terrein- en natuurbeherende partijen samen met betrokkenen aan uitvoering van de opgaven om deze doelen te bereiken. Strategie bij deze opgaven is gebruik te maken van modern naoberschap.

KANSEN

Kansen liggen in het versterken van doelen op het gebied van landschap, cultuurhistorie en natuur. Het bos is nadrukkelijk de basis voor alle ontwikkelingen.

NORG, HET TOERISTISCH KLOPPEND

hart van de Kop van Drenthe

Norg is en blijft het kloppend hart van de toeristische regio Kop van Drenthe. De strategie behelst behoud, verbetering en versterking van de toeristisch-recreatieve potentie van Norg. Hierin werken onder meer stichting Kop van Drenthe, terrein- en natuurbeherende organisaties, de plaatselijke belangenorganisatie en de recreatie- en horecaondernemers in en om Norg moeten nauw en constructief samenwerken. Randvoorwaarden hierbij vormen behoud van de natuurlijke en cultuurhistorische waarde, het economisch rendement en de leefbaarheid van Norg en de Norgerduinen. De recreatieve visies van de gemeente en terreinbeherende organisaties vormen het uitgangspunt voor de toeristisch-recreatieve strategie.

KANSEN

Kansen liggen er in het verder excelleren van goedlopende recreatiebedrijven en -terreinen. Tegelijkertijd is het goed als slecht aanbod binnen de transformatiegebieden verdwijnt. De Norg-app is bij uitstek het communicatieve middel voor bezoekers, bewoners en ondernemers in Norg en omgeving.

Foto: Gemeente Noordenveld

DE NORGERDUINEN, *fysiek en sociaal veilig*

Foto: Femke Wolthuis

Verdere versterking van modern naoberschap draagt bij aan een veiliger Norgerduinen. Dit naoberschap kan niet bestaan zonder intensieve samenwerking. Ook moet er aandacht zijn voor mensen met sociaal-maatschappelijke problemen.

KANSEN

De uitvoering van diverse projecten die bijdragen aan de fysieke en sociale veiligheid levert kansen op. Denk hierbij aan (sociale) veiligheidsprojecten, brandveiligheidsmaatregelen, herinrichtingsopgaven voor veilige wegen en entrees, transformatieopgaven en de Norg-app.

FYSIEKE EN *digitale infrastructuur*

Fysieke en digitale infrastructuur verbindt gebieden en mensen. Digitale infrastructuur is bovendien van wezenlijk belang voor bereikbaarheid en woongenot in de Norgerduinen. Het is belangrijk om beide vormen te versterken, te verbeteren en veilig te houden. Extra aandacht ligt bij de veiligheid en de kosten tegenover de baten.

KANSEN

Kansen liggen vooral in infrastructurele projecten. Denk hierbij aan project Entrees, uitbreiding van parkeervoorzieningen, snelheidsbeperkende maatregelen, onderhoud van zandwegen, aanleg van glasvezel en een dekkend mobiel netwerk.

GEEN VVV%

FIETSEN
PARKEREN
WANDELEN
ETEN & DRINKEN

DE NORG APP

SCHATKAART

GLASVEZEL & MOBIEL BEREIK

16

SCHATKAART

6

**WAT GAAN WE MET ELKAAR
DOEN TIJDENS ONZE REIS?**

PROJECTENOVERZICHT EXPEDITIE NORGERDUINEN

PROJECT VITALE VAKANTIEPARKEN

- Vr** Verder excelleren goedlopende recreatieve parken/terreinen in de Norgerduinen
- W** Afkomen slecht aanbod / transformatieopgaven
- T** Inzet Taskforce voor transformatieopgave / uitkomsten onderzoek aanleiding voor transformatieopgaven

PROJECT ONTWIKKELEN BOSPASPOORT VOOR DE VERSCHILLENDE DEELGEBIEDEN

- B** Toevoegen en herkennen natuurlijke kwaliteit aan het bos- terugdringen exoten
- Vr** Recreatieve zonering in bosgebieden
- W** Erven als onderdeel van het gehele bos
- SV** Opstellen bosregels vanuit de vijf idealen uit de visie 'Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven'
- T** Onderdeel beeldkwaliteitsplan transformatieopgave
- G/N** Ondersteuning vanuit Gebiedskompas

PROJECT 'BELVÈDÈRE IN ERE HERSTELLEN'

- Vr** Toeristische trekpleister Norg
- Vo** Terugbrengen stukje cultuurhistorie van Norg

PROJECT 'VEILIG EN SCHOON BOS'

- B** Een schone omgeving draagt bij aan toename natuurkwaliteit
- W** Een veilige omgeving is schoon en zonder zwerfvuil
- Vo** Prullenbakken en 'blikvangers' op logische plaatsen / meer toezicht op vuilinzamelingslocatie

PROJECT ONTWIKKELEN KOOKBOEK VOOR BOS- EN LANDSCHAPSBEHEER

- B** Toevoegen landschappelijke en natuurlijke kwaliteit aan bos, bosbodem, landbouw en landschap
- FV** Voorstellen voor brand-veilige inrichting erf en bos / opstellen brochure voor alle woningen in de Norgerduinen
- T** Onderdeel beeldkwaliteitsplan transformatieopgave
- G/N** Voorstel opnemen voor Gebiedskompas

PROJECT RECREATIEF TOERISTISCH AANBOD DRAAGT BIJ AAN LEEF- BAARHEID EN ECONOMIE

- W** Evenementen voegen iets toe aan het aanbod, maar heb aandacht voor de leefbaarheid ten tijde van het evenement voor de omgeving (geluid, belasting van het gebied, afsluiten van de wegen)
- FI** Aantrekkelijke verbindingen tussen het centrum, de verblijfs-recreatieve gebieden en de toeristische trekpleisters in en rondom Norg realiseren
- Vo** Nieuwvestiging recreatief toeristisch aanbod alleen toestaan als het werkelijk iets toevoegt

PROJECT ONDERZOEK CONSEQUENTIES OMZETTEN BESTEMMING RECREATIE VOOR DE TRANSFORMATIEOPGAVEN

- W** Geeft mogelijkheden en consequenties van keuzes weer (wat betekent verandering van bestemming voor bouwregels en vergunningsvrij bouwen)
- T** Onderdeel uitvoeringsplan transformatieopgave

LEGENDA VOOR: 'DRAGEN BIJ AAN'

B Bos, Natuur & Landschap	FI Fysieke Infrastructuur
Vr Vrijtijdseconomie & Recreatie	DI Digitale Infrastructuur
W Wonen	Vo Voorzieningen
FV Fysieke Veiligheid	T Transformatieopgaven
SV Sociale Veiligheid	G/N Gebiedskompas/Naoberschap 2.0

PROJECT NAOBERSCHAP 2.0

- B** Zie Gebiedskompas / handhaving stroperij
- Vr** Zie Gebiedskompas / handhaving motorcross e.d.
- W** Spreekuren politie, gemeente, boermarkte enz. op locatie
- FV** Op openbare locaties AED-apparaten plaatsen
- SV** Versterken sociale cohesie / omzien naar elkaar / inzet Whats-app buurtpreventie
- DI** Ontwikkelen Norg-app

PROJECT GLASVEZEL & MOBIEL BEREIK

- B** Zendmasten landschappelijk ingepast
- Vr** Mobiele bereikbaarheid draagt bij aan toeristische aantrekkelijkheid
- W** Voor wonen, werken en recreëren is een goede digitale infrastructuur van belang
- SV** Draagt bij aan vindbaarheid door hulpdiensten / inzet Norg-app
- DI** Draagt bij aan vindbaarheid door hulpdiensten / inzet Norg-app
- Vo** Basisvoorziening op orde

PROJECT SAMEN AAN DE SLAG VOOR VEILIGE ZANDWEGEN

- B** Zandwegen blijven zandwegen
- Vr** Berijdbaarheid/beloopbaarheid en zonering recreatief gebruik
- W** Bereikbaarheid door hulpdiensten
- FV** Samen aan de slag voor veilige en beheersbare zandwegen
- SV** Bereikbaarheid door hulpdiensten
- FI** Gezamenlijke aanpak eigenaren, aanwonenden, gemeente en veiligheidsregio
- T** Onderdeel uitvoeringsplan transformatieopgave
- G/N** Ondersteuning vanuit Gebiedskompass

PROJECT VEILIGE DOORGAANDE WEGEN NORG (DONDERSEWEG, LANGELOERWEG)

- B** Project Entrees ('Wij maken het mooier')
- Vr** Vindbaarheid, doorstroming en toegankelijkheid Norg e.o. / Fietspaden beter verlichten met resect voor boswaarden
- W** Vindbaarheid, zichtbaarheid en veiligheid entrees Norgerduinen
- FV** Snelheidsbeperkende maatregelen / weg gaat door 2 woongebieden (Norgerduinen en Oosterveld)
- FI** Vindbaarheid, zichtbaarheid en veiligheid entrees Norgerduinen

PROJECT ONDERZOEK KOSTEN EN CONSEQUENTIES SANEREN EN OPKNAPPEN VERKROTTE WONINGEN

- B** Vrijgekomen locatie omzetten in natuur in kader NNN
- Vr** Geeft mogelijkheden voor toevoegen/verplaatsen recreatiewoningen weer
- W** Geeft ruimte voor toevoegen/verplaatsen woningen / eisenpakket voor veilig wonen opstellen (i.r.t. bouwbesluit)
- FV** Draagt bij aan toename fysieke veiligheid/brandveiligheid
- SV** Draagt bij aan toename sociale veiligheid (geen illegale verhuur, geen kraak)
- Vo** Onderzoek opzetten stimuleringsfonds voor opknappen niet-veilige woningen

PROJECT NORG-APP

- Vr** Aanbieden verhuur recreatiewoningen / aankondigen evenementen, arrangementen / aanbiedingen van recreatie- en hoecaondernemers
- FV** Verbinding met Whats-app-buurtpreventie
- SV** Aanbieden sociaal-maatschappelijke diensten / versterken sociale cohesie / omzien naar elkaar
- FI** Melden verkeersomleidingen e.d.
- DI** Versterken toeristische vindbaarheid Norg e.o.
- Vo** Versterken toeristische vindbaarheid Norg e.o. / versterken sociale cohesie

PROJECT ONDERZOEK TOEPASSING LADDER VAN DUURZAME VERSTEDELIJKE VOORTRANSFORMATIEOPGAVEN

- W** Doorlopen ladder geeft inzicht in mogelijkheden voor woonbestemming bij transformatieopgave
- SV** Permanente bewoning kan bijdragen aan de verhoging van sociale (en fysieke) veiligheid.
- Vo** Onderzoeken of organisaties woningen kunnen opkopen en beschikbaar stellen voor sociale huurmarkt
- T** Onderdeel uitvoeringsplan transformatieopgave in beeld krijgen 'architectonisch geheugen' Norgerduinen

PROJECT ONDERZOEK INZET RUILVERKADELING VOOR TRANSFORMATIEOPGAVE

- B** Geeft mogelijkheden voor toevoegen natuur aan NNN weer / voorkomen versnippering bosgebieden
- Vr** Geeft mogelijkheden voor toevoegen/verplaatsen recreatiewoningen weer
- W** Geeft mogelijkheden voor toevoegen/verplaatsen woningen weer
- FV** Geeft mogelijkheden voor saneren (recreatie)woningen weer
- SV** Geeft inzicht in benodigde woonruimte sociaal-maatschappelijk
- FI** Geeft mogelijkheden voor verbeteren/toevoegen/wijzigen (zand)wegen weer
- T** Onderdeel uitvoeringsplan transformatieopgave draagt bij aan verbetering ruimtelijke indeling / verhogen ruimtelijke kwaliteit van deelgebieden

PROJECT PARKEER-VOORZIENINGEN, BEWEGWIJZERING EN HUISNUMMERING OPTIMALISEREN

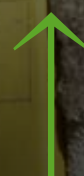
- B** Landschappelijk ingericht
- Vr** Startpunt voor recreatieve routes in de deelgebieden / vindbaarheid recreatieve voorzieningen vergroten
- W** Verbeteren vindbaarheid straten en adressen in de Norgerduinen
- SV** Draagt bij aan vindbaarheid door hulpdiensten
- Vo** Verbeteren Entrees ('Wij maken het mooier') (vindbaarheid adressen/postbussen)

7

DE EXPEDITIE
NORGERDUINEN
IN HAAR CONTEXT

OP EXPEDITIE, *de afgelegde reis*

Al heel lang spreken partijen in Norg en de Norgerduinen met elkaar over recreatiegebieden en recreatiewoningen. De ontstane situatie rond permanente bewoning, het handhaven of gedogen daarvan en de kwaliteiten en kenmerken van het bosgebied brengt al vele jaren onduidelijkheden met zich mee. En die omstandigheden zijn de laatste jaren zeker niet verbeterd.

BREDE WERKGROEP

Medio 2016 vroeg de gemeenteraad van de gemeente Noordenveld het college om in overleg met de provincie Drenthe te komen tot een oplossing voor het gebied De Tip (Postmaatseweg-Langeloërweg). Ook vonden er diverse gesprekken plaats tussen gemeente en de VvH Oosterduinen met als uitkomst een voorstel voor een gerichte aanpak. De gemeente zocht hiervoor breed draagvlak en riep daarom een brede werkgroep in het leven. Het eerste wapenfeit van deze werkgroep was de organisatie van een symposium. Deze werkgroep bestond uit Dorpsbelangen Norg, Staatsbosbeheer, de provincie Drenthe, Zakenkring Norg, stichting Norgerduinen, Marke van het Westeinde, VvH Oosterduinen, een afvaardiging vanuit de recreatiesector, de Natuur- en Milieufederatie en de gemeente Noordenveld.

EERSTE SYMPOSIUM

De opkomst was overweldigend bij dit symposium op 14 oktober 2016 in de Brinkhof in Norg. Het bleek het startschot voor een traject richting een duurzame oplossing voor Norgerduinen. Wethouder Henk Kusters, gedeputeerde Tjisse Stelpstra en vrijetijdseconoom Han Verheyden hielden eerst inleidingen. Vervolgens kregen de aanwezigen tijdens een werksessie de vraag voorgelegd om door de bril van ondernemers, bewoners of recreanten naar het gebied te kijken. Wethouder Kusters gaf hierbij aan dat hij via een visie wil komen tot een duurzame oplossing. De uitkomsten van deze werksessie zouden worden meegenomen in de visie.

TWEDE SYMPOSIUM

Ook bij het tweede symposium, op 14 februari 2017, was de zaal afgeladen vol. De uitkomsten van het eerste symposium werden er gepresenteerd. Ook werden alle aanwezigen opgeroepen om mee te

werken aan de totstandkoming van een visie. Sterre Brummel van de Rijksuniversiteit Groningen hield er een presentatie over de ontstaansgeschiedenis van Norg en de Norgerduinen. En Albert Koele van VvH Oosterduinen vertelde over het traject 'Wij maken het mooier', dat de VvH samen met de Natuur- en Milieufederatie Drenthe inging.

UITKOMSTEN WERKSESSIE

Bij de presentatie van de uitkomsten van het eerste symposium beaamden de aanwezigen de herkenbaarheid van deze uitkomsten. De uitkomsten van deze werksessie werden door middel van een brainstorm verder uitgediept aan de hand van de zes thema's Bos, Natuur & Landschap, Recreatie & Vrijtijdseconomie, Wonen, Veiligheid, Infrastructuur en Voorzieningen. Veel aanwezigen gaven gehoor aan de oproep om zich aan te melden voor het maken van een visie op één van deze zes thema's. Bijna 40 enthousiaste betrokkenen kregen tijdens dit tweede symposium instructies om aan de slag te kunnen.

PROVINCIALE GIDSPRINCIPES

De provincie Drenthe participeert actief in deze aanpak. Zo gaf ze bij de start van het transformatieproces helderheid over de ruimtelijke gidsprincipes die de provincie voor het betreffende gebied hanteert. Sluitstuk van het stapsgewijs te doorlopen proces zou het eventueel toestaan van permanente bewoning kunnen zijn. Uitgangspunten bij omzetting naar permanente bewoning zijn in ieder geval een gebiedsgerichte benadering met locatie specifieke afwegingen. Ook moet er ruimtelijke, maatschappelijke, ecologische of landschappelijke meerwaarde ontstaan. Verder moet aan het overig provinciaal beleid op het vlak van onder meer wonen en natuur worden voldaan en aan wettelijke normen.

Foto's: Jan Johan ten Have

DERDE SYMPOSIUM

De zes werkgroepen gingen de eerste helft van 2017 hard aan de slag met hun deelvisies. Zij maakten hierbij gebruik van input van velen. Tijdens een wederom zeer drukbezocht derde symposium op 27 juni presenteerden zij die deelvisies. Het waren zes prachtige presentaties. De deelvisies zijn terug te vinden in een bijlage bij deze visie. De aanwezigen mochten na afloop van elke presentatie de deelvisies beoordelen op de inhoud. Alle deelvisies werden goed ontvangen. De aanwezigen waren positief over de samenvoeging van deze zes visies tot één eindvisie.

IN AANLOOP NAAR DE BREDE CONCEPTVISIE

De brede werkgroep ging vervolgens samen met een afvaardiging vanuit elke werkgroep met behulp van een tekstschrijver aan de slag met het schrijven van deze brede conceptvisie voor de Norgerduinen. Voor u ligt een deze visie die recht doet aan alle geleverde input, van alle betrokken partijen.

PRESENTATIE BREDE CONCEPTVISIE

Op 14 november 2017 presenteerde de brede werkgroep dit concept. In de periode hieraan voorafgaand kreeg iedereen in Norg en omgeving de vraag om op zo veel mogelijk manieren op dit concept te reageren en eigen input te geven. Ook was er tijdens het symposium gelegenheid om te reageren.

IN AANLOOP NAAR DE DEFINITIEVE VISIE

Na 14 november zijn alle opmerkingen verwerkt. De conceptvisie kon aangepast worden op onderdelen, groot of klein, in overleg met de brede werkgroep. Niet alle inbreng ging mee in de eindvisie, zoals niet alle inhoud van de deelvisies meeging in de visie op de Norgerduinen. Op deze manier werkten wij stap voor stap naar een definitieve eindvisie. Dit moet een sterk fundament vormen, op basis waarvan wij daadwerkelijk aan de slag kunnen. Want veel belangrijker dan een visie is de praktische uitvoering om de geformuleerde doelen te halen.

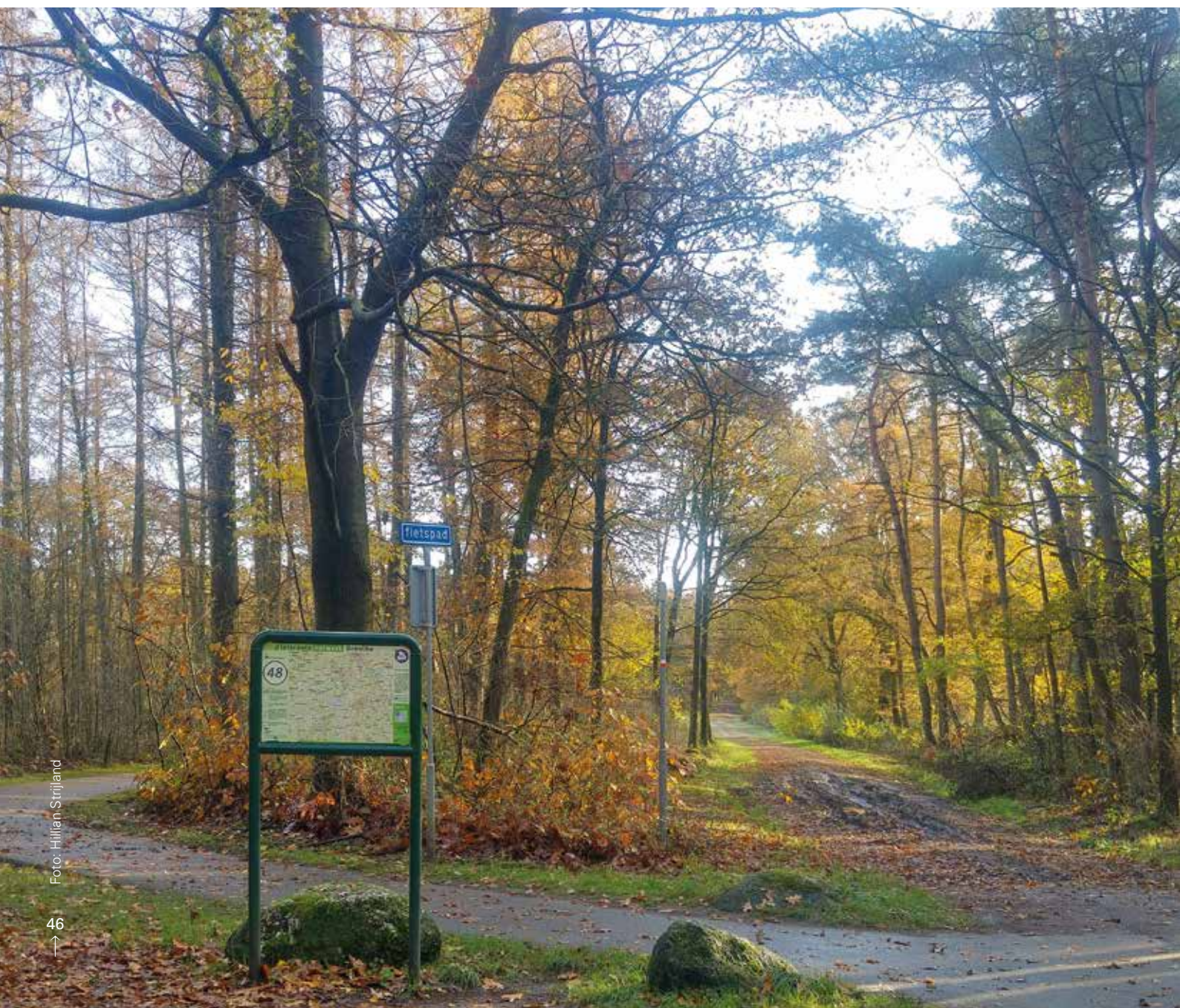
DEFINITIEVE VISIE

Het college van B&W heeft de definitieve visie vastgesteld op 19 december 2017. De Raad heeft vervolgens op 31 januari 2018 de Visie Expeditie Norgerduinen voor kennisgeving aangenomen. Daarbij heeft de raad het college gevraagd het proces te vervolgen met de aangegeven stappen. De Raad zal een definitief standpunt bepalen op het moment dat de verdere uitwerking heeft geleid tot een uitvoeringsplan.

BELEID EN PROCESSEN

provincie Drenthe en gemeente Noordenveld

Parallel aan dit proces werkte provincie Drenthe aan de revisie van de Drentse Omgevingsvisie. Daarnaast loopt op Drentse schaal de integrale aanpak Vitale Vakantieparken.

PROVINCIALE OMGEVINGSVISIE

Onderdeel van de provinciale Omgevingsvisie is de toetssteen Vrijetijdseconomie. De revitalisering van de verblijfsrecreatie krijgt in de provincie Drenthe vorm in een langjarige, integrale en programmatische aanpak. De insteek is maatwerk op basis van het uitgangspunt 'één park, één plan'. De provincie Drenthe zet in op een nauwe samenwerking met de gemeenten en de recreatiesector. De problematiek rond revitalisering van verblijfsrecreatie overstijgt de gemeentegrenzen. Ingrepen in de ene gemeente kunnen invloed hebben op situaties in andere gemeenten. Het provinciaal belang van deze revitalisering is behoud en vergroting van werkgelegenheid, leefbaarheid op het platteland en dorpen en het vergroten van de bestedingen in de verblijfsrecreatie. Voor permanente bewoning van recreatiewoningen houdt de provincie in haar Omgevingsvisie vast aan het principe 'nee, tenzij.' Deze visie is de start om dit nee om te zetten naar een 'ja, onder voorwaarden'.

GIDSPRINCIPES

De provincie participeert actief in deze aanpak. Zo krijgen eigenaren en gemeenten bij de start van een transitieproces helderheid over de provinciale ruimtelijke gidsprincipes die voor de desbetreffende locatie gelden. Binnen dit proces worden verschillende stappen doorlopen waarbij het sluitstuk het eventueel toestaan van permanente bewoning zou kunnen zijn. Uitgangspunten bij omzetting naar permanente bewoning zijn in ieder geval:

- een gebiedsgerichte benadering met locatie-specifieke afwegingen
- ruimtelijke, maatschappelijke, ecologische en/of landschappelijke meerwaarde
- ontwikkelingen moeten voldoen aan het overige provinciaal beleid op het gebied van onder meer wonen en natuur etc.
- ontwikkelingen moeten voldoen aan wettelijke normen

INVESTERINGEN

Bij transformatie van een park naar een woonbestemming en bij het realiseren van de genoemde meerwaarde kan sprake zijn van noodzakelijke investeringen. Deze investeringen moeten helder worden gemaakt bij het opstellen van een transformatieplan.

EXPEDITIE NORGERDUINEN EN VITALE VAKANTIEPARKEN

Expeditie Norgerduinen maakt deel uit van de integrale aanpak Vitale Vakantieparken Drenthe 2018-2024. Drenthebreed onderzoek wees uit dat slechts 40% van de Drentse verblijfsrecreatiesector vitaal is. Problemen zijn niet eendimensionaal, wel gemeentegrensoverstijgend. Dat vergt een integrale, langjarige aanpak. In deze aanpak committeren

'In 2025 voorzien wij een b(l)oeiende verblijfsrecreatiesector in Drenthe. Drenthe is dé vrijetijdspovincie van Nederland. Het is dé plek om actief te ontspannen, te genieten en te ontdekken. Op bruisende, vitale vakantieparken worden door topondernemers innovatieve leisuconcepten toegepast, die een duidelijke aantrekkingskracht hebben op een groeiende stroom toeristen: uit binnen- en buitenland. De bestedingen in toerisme en recreatie zijn significant toegenomen, evenals de werkgelegenheid in de sector.

De Drentse vakantieparken vormen het kloppend hart van de verblijfsrecreatiesector. Parken die als koploper in de sector bekend stonden, hebben die excellente positie verder uitgebouwd en zijn ondernemingen met allure, behorend tot de beste vakantieparken van Europa. Parken waar sprake was van een beperkt toekomstperspectief, zijn inmiddels getransformeerd. Daarbij zijn economische en ruimtelijke ontwikkelingen en afwegingen hand in hand gegaan. Door een integrale, daadkrachtige, langjarige en gezamenlijke aanpak, bloeit de verblijfsrecreatiesector als nooit tevoren.'

Lees het volledige rapport op de website van de provincie Drenthe.

alle Drentse gemeenten, het Recreatieschap, RECRON en de provincie Drenthe zich aan een integrale, daadkrachtige en gezamenlijke aanpak voor de revitalisering van Drentse vakantieparken. Op basis van economische, fysiek-ruimtelijke, volkshuisvestelijke en sociaal-maatschappelijke factoren wordt zorgvuldig maatwerk toegepast onder de noemer 'Eén park, één plan'. Binnen Vitale Vakantieparken worden kennis en expertise gedeeld en verbindingen gelegd tussen economie en ecologie.

TRANSFORMEREN EN EXCELLEREN

De sporen transformeren en excelleren moeten leiden tot een vitale Drentse verblijfsrecreatiesector in 2025. Excelleren behelst het vergroten van de kopgroep excellente bedrijven vitale parken én parken met potentie te faciliteren bij innovatie en eigentijdse product-conceptontwikkeling. Transformeren behelst het begeleiden van terreinen zonder recreatieve kwaliteit en perspectief en met sociaal-maatschappelijke problematiek naar een passende bestemming. Herbestemming en herontwikkeling zorgen voor afbouw van het aandeel parken dat hun toeristisch-recreatieve functie heeft verloren.

OMGEVINGSVISIE GEMEENTE NOORDENVELD

In de Omgevingsvisie gemeente Noordenveld is te zien wat de gemeente Noordenveld in het jaar 2030 uniek maakt in het sociale en fysieke domein. Deze visie is de basis voor de gemeentelijke Programma's op de kernwaarden leefbaar, groen, ondernemend, duurzaam en transparant. Samen Doen is hierbij uitgangspunt. In de Omgevingsvisie van de gemeente Noordenveld is de wens opgenomen om voor de Norgerduinen tot een visie te komen. De kernwaarden uit de Omgevingsvisie zijn opgenomen als gidsprincipes voor de Expeditie Norgerduinen.

Daarnaast zijn diverse ambities opgenomen in de Omgevingsvisie die ook de Expeditie Norgerduinen raken, ambities op onder meer het vlak van natuur, landschap, recreatie, wonen en meedoen.

RAPPORT METAFOOR

In opdracht van de gemeenteraad van Noordenveld onderzocht Metafoor Ruimtelijke Ontwikkelingen BV in 2014 recreatiewoningen aan De Tip (Postmaatseweg-Langeloërweg). In het onderzoeksrapport stonden de volgende aanbevelingen voor het gebied De Tip (Postmaatseweg-Langeloërweg):

“Voor een definitieve oplossing op langere termijn zou moeten worden gestreefd naar een omzetting van de recreatiebestemming naar een woonbestemming voor die woningen die aan de voorwaarden kunnen voldoen in De Tip (Postmaatseweg-Langeloërweg). Het ligt voor de hand dat het streven van de gemeente er op zou moeten zijn gericht om ook voor de recreatiewoningen binnen het onderzoeksgebied, De Tip (Postmaatseweg-Langeloërweg), die aan de eisen volgens de voorwaarden voor een bestemmingswijziging kunnen voldoen, op langere termijn een woonbestemming te geven. Dat op grond van de voorwaarden van de voormalige gemeente Norg uit 1996 plus het extra criterium van ‘een goede ruimtelijke ordening’ volgens letter B in tabel II van dit rapport (zie conclusie 3). Bij de beoordeling of de bestemming van recreatiewoning naar gewone woning kan worden gewijzigd dienen immers vooral de stedenbouwkundige en ruimtelijke voorwaarden een rol te spelen.”

HET RAPPORT DEED VERDER EEN AANBEVELING VOOR HET GRONDGEBIED VAN DE VOORMALIGE GEMEENTE NORG

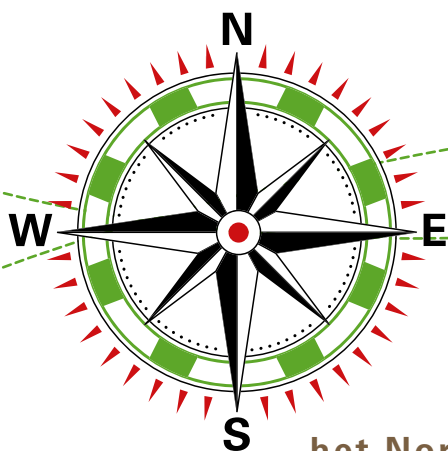
“Indien wordt overgegaan tot het besluit voor herbestemming van recreatiewoningen in De Tip (Postmaatseweg-Langeloërweg) die aan de voorwaarden voor een bestemmingswijziging kunnen voldoen, dan dient onzes inziens in verband met precedentwerking dit beleid ook geïmplementeerd te worden in de andere delen van de voormalige gemeente Norg. Daartoe wordt aanbevolen om het onderzoek uit 1996 alsnog over te doen voor het gehele grondgebied van de voormalige gemeente Norg.”

Foto: Femke Wolthuis

GEBIEDSKOMPAS

Norger esdorpenlandschap

Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten ontwikkelden in 2017 in samenwerking met vele partijen uit de omgeving het Gebiedskompas voor het Norger esdorpenlandschap. Dit Gebiedskompas bevat thema's, speerpunten, opgaven en doelstellingen voor het esdorpenlandschap in de Kop van Drenthe, een van de meest authentieke esdorpenlandschappen van Nederland. Deze zijn in beeld gebracht en opgesteld aan de hand van vier bijeenkomsten met lokale vertegenwoordigers uit de sectoren natuur, recreatie, landbouw en cultuurhistorie.

Het Norger esdorpenlandschap is groter dan de Norgerduinen. De wensen vanuit de Norgerduinen voor onder andere de Norgervelden worden meegegeven aan het modern-naoberschapsoverleg dat in oprichting is. Dit overleg is de basis om de ambities uit het Gebiedskompas te behalen.

De liefde voor het karakteristieke Norger esdorpenlandschap wordt breed gedragen. Kwalitatieve ontwikkeling van natuur, cultuurhistorie, landbouw en recreatie zorgt voor behoud van deze karakteristieken. Deze kwalitatieve ontwikkeling wordt wederom een gezamenlijke zoektocht, een tocht waarbij wij met elkaar op zoek gaan naar duurzame oplossingen met respect voor het oude en ruimte voor ontwikkeling. Er is daarbij aandacht voor de belangen van iedereen.

Deze aanpak sluit aan bij de aanpak van de Expeditie Norgerduinen. Veel van de wensen en voorstellen uit het Gebiedskompas zijn terug te vinden in de Visie voor de Norgerduinen in dit document.

VISIE

‘Oosterduinen, daar wil ik (ver)blijven’

De Vereniging van Huiseigenaren Oosterduinen stelde voor haar bos en omgeving een visie op. Deze visie kreeg vorm vanuit vijf idealen:

HET BOS IS DE BAAS, HARMONIE TUSSEN MENS EN BOS IS HET UITGANGSPUNT

HET BOS IS UITDAGEND VOOR JONG EN OUD

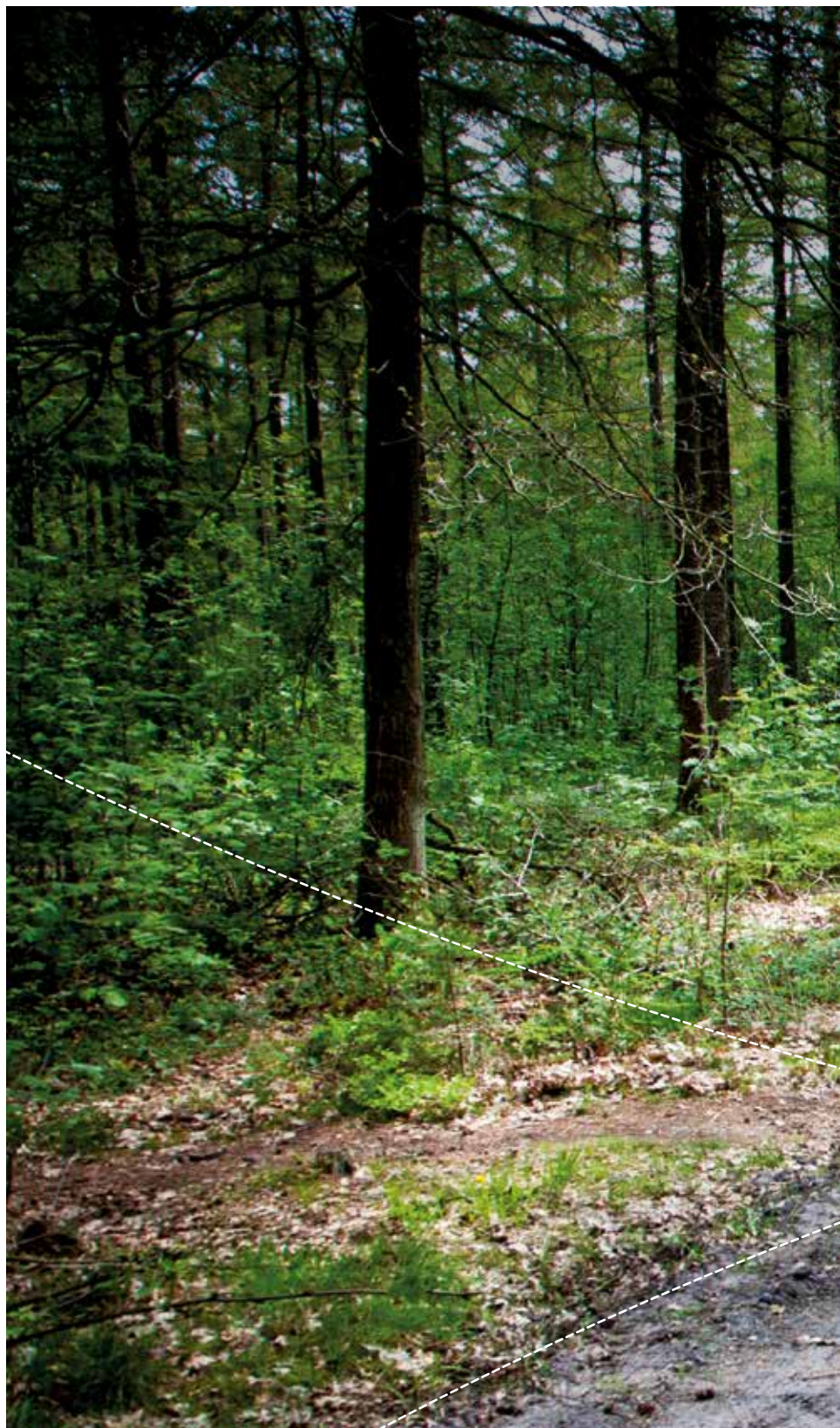
EEN VEILIG BOS, ZONDER ASOCIAAL GEDRAG EN CRIMINALITEIT

EEN VERZORGDE EN STIJLVOLLE UITSTRALING VAN HET GEZAMENLIJKE GEBIED

BALANS TUSSEN PERMANENTE BEWONING EN RECREATIEF GEBRUIK

Deze visie is de basis voor de transformatieopgave de Oosterduinen. Ook kan deze visie als voorbeeld dienen voor overige transformatieopgaven. Veel van de idealen en visies uit dit stuk zijn terug te vinden in de Visie voor de Norgerduinen.

GEMEENTE

NOORDENVELD